

## 4.1 A poboación galega

Antes de entrar na análise da poboación desde a perspectiva do mercado laboral (poboacións activa, ocupada, desempregada, etc.) cómpre realizar un achegamento á situación demográfica de Galicia nos últimos anos, porque vai ser un claro condicionante da evolución dalgunha das variables significativas para a análise do mercado de traballo.

### 4.1.1 Evolución da poboación

O cadro 4.1 reflicte a evolución demográfica de Galicia, do conxunto do Estado e da Unión Europea desde o ano 2001. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

■ Cadro 4.1

Poboación de Galicia, España e UE<sup>(1)</sup>. 2001-2010

|                 | 2001       | 2002       | 2003       | 2004       | 2005       | 2006       | 2007       | 2008       | 2009       | 2010         |
|-----------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|--------------|
| Galicia         | 2.732.926  | 2.737.370  | 2.751.094  | 2.750.985  | 2.762.198  | 2.767.524  | 2.772.533  | 2.784.169  | 2.794.796  | 2.796.811    |
| España          | 41.116.842 | 41.837.894 | 42.717.064 | 43.197.684 | 44.108.530 | 44.708.964 | 45.200.737 | 46.157.822 | 46.661.950 | 46.951.532   |
| UE (27 estados) | 483.781,0  | 484.614,8  | 486.617,3  | 488.757    | 491.023,3  | 492.975,20 | 495.090,20 | 497.659,80 | 499.777,80 | 5.010.615,26 |

(1) Datos da UE en miles de habitantes.

Son provisionais os datos de 2010 (para Galicia e España) e de 2009 e 2010 (para a UE). Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

Fonte: INE (para os datos de Galicia e España) e EUROSTAT (para os datos de UE-27).

■ A poboación galega case non medrou no ano 2009 (tan só o fixo nun 0,07%), o que supón un ritmo de crecemento da quinta parte do ano anterior (0,4%).

■ A poboación española subiu en 2009 un 0,4% (quintuplicando á taxa galega, aunque se quedou na terceira parte do crecemento de 2008 ).

■ A suba acumulada da poboación galega desde o ano 2001 foi de 63.885 habitantes (un 2,34%) mentres que a española aumentou en valores absolutos nese período en máis de cinco millóns de habitantes (5.834.690) e porcentualmente un 14,20%, polo que o seu ritmo de crecemento sextuplicou ao da poboación galega.

■ O dinamismo demográfico español neste comezo do século XXI estivo tamén moi por riba do promedio da Unión Europea, que creceu nese década un 3,7%, suba máis semellante á da poboación galega que ao da estatal nese período.

■ O peso relativo da poboación galega no total da Unión Europea permanece estancado no que vai de século XXI nun 0,56%, mentres que o total español aumentou ininterrompidamente nese período, no que pasou de representar un 8,5% a un 9,4% (suba de 0,9 puntos porcentuais).

A desagregación dos datos por comunidades autónomas pódese ver no cadro 4.2, do que salientaremos:

■ Madrid, Andalucía e Cataluña rexistraron os maiores aumentos de poboación (en valor absoluto) no último ano, período no que tan só tres comunidades autónomas diminuíron a súa poboación: Castela-León, Asturias e Aragón.

■ Por porcentaxe de variación, as maiores subas –ademais das dúas *ciudades autónomas*– tivérona Madrid, Murcia, Navarra e Baleares mentres que a maior diminución foi a de Castela-León.

■ As catro comunidades de máis poboación (Andalucía, Cataluña, Madrid e a Comunidade Valenciana, por esta orde) concentran actualmente 27,4 millóns de habitantes, o que representa un 58,3% da poboación total española.

■ Galicia é a quinta comunidade polo seu tamaño poboacional, xusto por detrás da Comunidade Valenciana (aunque moi lonxe dela) e por diante de Castela-León.

### Poboación<sup>(1)</sup> por comunidades autónomas a 1 de xaneiro de 2010

#### ■ Cadro 4.2

|                  | 2010              | Variación<br>absoluta último<br>ano | Variación<br>relativa (%)<br>último ano |
|------------------|-------------------|-------------------------------------|-----------------------------------------|
| Andalucía        | 8.353.843         | 50.920                              | 0,6                                     |
| Aragón           | 1.345.419         | -54                                 | 0,0                                     |
| Asturias         | 1.084.109         | -1.180                              | -0,1                                    |
| Baleares         | 1.105.184         | 9.758                               | 0,9                                     |
| Canarias         | 2.114.928         | 10.936                              | 0,5                                     |
| Cantabria        | 591.886           | 2.651                               | 0,4                                     |
| Castela e León   | 2.555.715         | -7.806                              | -0,3                                    |
| Castela A Mancha | 2.095.855         | 14.542                              | 0,7                                     |
| Cataluña         | 7.504.881         | 29.461                              | 0,4                                     |
| C. Valenciana    | 5.099.274         | 4.599                               | 0,1                                     |
| Estremadura      | 1.105.481         | 3.071                               | 0,3                                     |
| <b>Galicia</b>   | <b>2.796.811</b>  | <b>722</b>                          | <b>0,0</b>                              |
| Madrid           | 6.445.499         | 58.567                              | 0,9                                     |
| Murcia           | 1.460.164         | 13.644                              | 0,9                                     |
| Navarra          | 636.038           | 5.460                               | 0,9                                     |
| País Vasco       | 2.178.061         | 5.886                               | 0,3                                     |
| Rioxa (A)        | 321.780           | 78                                  | 0,0                                     |
| Ceuta            | 80.570            | 1.896                               | 2,4                                     |
| Melilla          | 76.034            | 2.574                               | 3,5                                     |
| <b>España</b>    | <b>46.951.532</b> | <b>205.725</b>                      | <b>0,4</b>                              |

(1) As cifras son provisionais.  
Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes

A desagregación por provincias da evolución da poboación de Galicia de 2001 a 2010 reflíctese no cadro 4.3: baixou ano tras ano nas provincias de Lugo (agás en 2008) e Ourense, mentres que subiu todos os anos en A Coruña e Pontevedra. Velaí un bo xeito de constatar a *Galicia das dúas velocidades* demográficas.

#### ■ Cadro 4.3

### Poboación por provincias. 2001-2010

|                | 2001             | 2002             | 2003             | 2004             | 2005             | 2006             | 2007             | 2008             | 2009             | 2010             |
|----------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| A Coruña       | 1.108.002        | 1.111.886        | 1.120.814        | 1.121.344        | 1.126.707        | 1.129.141        | 1.132.792        | 1.139.121        | 1.144.796        | 1.146.044        |
| Lugo           | 364.125          | 361.782          | 360.512          | 358.452          | 357.625          | 356.595          | 355.176          | 355.549          | 354.862          | 353.251          |
| Ourense        | 344.623          | 343.768          | 342.213          | 340.258          | 339.555          | 338.671          | 336.926          | 336.099          | 335.573          | 335.159          |
| Pontevedra     | 916.176          | 919.934          | 927.555          | 930.931          | 938.311          | 943.117          | 947.639          | 953.400          | 959.565          | 962.357          |
| <b>Galicia</b> | <b>2.732.926</b> | <b>2.737.370</b> | <b>2.751.094</b> | <b>2.750.985</b> | <b>2.762.198</b> | <b>2.767.524</b> | <b>2.772.533</b> | <b>2.784.169</b> | <b>2.794.796</b> | <b>2.796.811</b> |

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.  
Datos de 2010, provisionais.

## 4.1.2 A poboación estranxeira

A chegada de poboación do estranxeiro foi un dos fenómenos demográficos característicos da sociedade (e sobre todo do conxunto estatal) na alborada do século XXI; sen esta afluencia de inmigrantes de outros Estados non é posible entender o notable aumento dos últimos anos na poboación española ou a suba do seu índice de fecundidade.

### ■ Cadro 4.4

#### Poboación estranxeira en Galicia. 1998-2010

| 1998   | 1999   | 2000   | 2001   | 2002   | 2003   | 2004   | 2005   | 2006   | 2007   | 2008   | 2009    | 2010    |
|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|---------|---------|
| 19.693 | 21.787 | 25.602 | 33.058 | 42.462 | 53.808 | 58.387 | 69.363 | 73.756 | 81.442 | 95.122 | 106.129 | 109.222 |

O dato de 2010 é provisional.

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro de cada ano.

O cadro 4.4 explicita:

■ A suba continuada da poboación estranxeira empadroada en Galicia nos últimos anos (agás en 2004), de xeito que ao comezar o ano 2010 o seu valor absoluto quintuplicou ao de 1998.

■ Que o período 2001-2008 concentrou o groso desa afluencia inmigratoria, mentres que no último ano a suba quedou nun nivel semellante ao do bienio 1998-1999.

No cadro 4.5 pódese ollar a desagregación provincial e máis o peso relativo da poboación estranxeira que reside en Galicia. Sobrancearemos que:

■ Nas provincias cun maior grao de desenvolvemento económico-social (A Coruña e Pontevedra) residen na actualidade 78.528 persoas estranxeiras, o que representa que concentran un 71,9% do total de Galicia.

■ A poboación estranxeira inscrita nos padróns municipais de Galicia supón un 3,9% da nosa poboación (menos da terceira parte da porcentaxe estatal) e Galicia ocupa a penúltima posición no *ranking* das comunidades autónomas (a última é Estremadura, cun 3,5%). En ningunha das provincias galegas esta porcentaxe chega a acadar a metade da taxa estatal.

#### Poboación estranxeira. Galicia (e provincias) / España. 2010

### ■ Cadro 4.5

|                | Poboación estranxeira | % poboación estranxeira |
|----------------|-----------------------|-------------------------|
| A Coruña       | 38.803                | 3,4                     |
| Lugo           | 14.003                | 4,0                     |
| Ourense        | 16.691                | 5,0                     |
| Pontevedra     | 39.725                | 4,1                     |
| <b>Galicia</b> | <b>109.222</b>        | <b>3,9</b>              |
| <b>España</b>  | <b>5.708.940</b>      | <b>12,2</b>             |

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro.  
Os datos son provisionais.

O cadro 4.6 permítelle ás persoas interesadas realizar o seguimento da evolución da poboación estranxeira en cada unha das comunidades autónomas (e no total español) de 2003 a 2010. Sobrancearemos que:

■ O peso relativo de Galicia na poboación estranxeira do total de España é actualmente un 1,91%, porcentaxe lixeiramente inferior á do ano 2003 (2,02%) e que tan só é un terzo do noso peso relativo poboacional no conxunto estatal.

■ No conxunto de Estado o número de persoas estranxeiras empadroadas subiu no último ano en 102.249 persoas (frente a 1.079.137 do ano anterior. Das persoas estranxeiras empadroadas en España no último ano, subiron en 73.289 as da Unión Europea (e o total de persoas da UE-27 empadroados en España ascende agora a 2.346.515 persoas) e baixaron en 13.020 as de estados de fóra da Unión Europea.

**Poboación estranxeira. Por CCAA. 2003-2010**

■ Cadro 4.6

|                | 2003             | 2005             | 2007             | 2009             | 2010             |
|----------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Andalucía      | 282.901          | 420.207          | 531.827          | 668.093          | 698.375          |
| Aragón         | 61.896           | 96.848           | 124.404          | 170.295          | 172.015          |
| Asturias       | 19.691           | 26.797           | 32.720           | 47.012           | 49.149           |
| Baleares       | 126.505          | 156.270          | 190.170          | 237.359          | 241.704          |
| Canarias       | 179.493          | 222.260          | 250.736          | 299.220          | 305.661          |
| Cantabria      | 13.677           | 20.547           | 26.795           | 38.024           | 39.010           |
| C. A Mancha    | 70.899           | 115.223          | 159.637          | 224.892          | 228.290          |
| C. e León      | 59.440           | 91.318           | 119.781          | 166.032          | 167.597          |
| Cataluña       | 543.088          | 798.904          | 972.507          | 1.184.192        | 1.193.283        |
| C. Valenciana  | 413.760          | 581.985          | 732.102          | 882.870          | 884.622          |
| Estremadura    | 17.885           | 25.341           | 29.210           | 36.489           | 38.747           |
| <b>Galicia</b> | <b>53.808</b>    | <b>69.363</b>    | <b>81.442</b>    | <b>106.129</b>   | <b>109.222</b>   |
| Madrid         | 589.215          | 780.752          | 866.910          | 1.043.133        | 1.071.292        |
| Murcia         | 113.912          | 165.016          | 201.700          | 235.134          | 240.605          |
| Navarra        | 38.741           | 49.882           | 55.921           | 70.149           | 70.931           |
| País Vasco     | 49.231           | 72.894           | 98.524           | 132.189          | 139.229          |
| Rioxa (A)      | 20.570           | 31.075           | 36.825           | 46.416           | 46.342           |
| Ceuta          | 3.203            | 3.037            | 3.016            | 3.491            | 3.993            |
| Melilla        | 6.333            | 2.891            | 5.327            | 7.572            | 8.873            |
| <b>España</b>  | <b>2.664.168</b> | <b>3.730.610</b> | <b>4.519.554</b> | <b>5.598.691</b> | <b>5.708.940</b> |

Fonte: INE. Padrón municipal de habitantes. Datos a 1 de xaneiro.  
Os datos de 2010 son provisionais.

### 4.1.3 Movements naturais de poboación

A posición relativa da variación natural da poboación galega entre as distintas comunidades autónomas no último ano reflíctese no cadro 4.7; velaí algúns trazos:

■ Galicia rexistrou no ano 2009 de novo o maior descenso absoluto (natural ou vexetativo) de poboación de todas as comunidades (desta volta, diminución de 7.580 habitantes) e foi máis intensa que no ano anterior (no que o descenso fora de 6.387 persoas). No total estatal, pola contra, ao igual que nos anteriores anos houbo en 2009 un crecemento vexetativo (desta volta en 109.445 habitantes).

### Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por CC.AA. 2009

**■ Cadro 4.7**

|                  | Nacementos     | Defuncións     | Crecemento vexetativo |
|------------------|----------------|----------------|-----------------------|
| Madrid           | 75.887         | 41.525         | 34.362                |
| Andalucía        | 94.550         | 64.817         | 29.733                |
| Cataluña         | 84.914         | 60.072         | 24.842                |
| C. Valenciana    | 52.204         | 40.578         | 11.626                |
| Murcia           | 18.560         | 10.447         | 8.113                 |
| Canarias         | 18.721         | 12.757         | 5.964                 |
| Baleares         | 11.994         | 8.017          | 3.977                 |
| Castela A Mancha | 21.312         | 17.721         | 3.591                 |
| Navarra          | 6.877          | 5.248          | 1.629                 |
| País Vasco       | 21.155         | 19.541         | 1.614                 |
| Melilla          | 1.509          | 421            | 1.088                 |
| Ceuta            | 1.516          | 526            | 990                   |
| A Ríoxa          | 3.310          | 2.755          | 555                   |
| Estremadura      | 10.385         | 10.409         | -24                   |
| Cantabria        | 5.544          | 5.643          | -99                   |
| Aragón           | 13.064         | 13.221         | -157                  |
| Asturias         | 8.307          | 12.774         | -4.467                |
| C. e León        | 20.476         | 26.788         | -6.312                |
| <b>Galicia</b>   | <b>22.646</b>  | <b>30.226</b>  | <b>-7.580</b>         |
| <b>España</b>    | <b>492.931</b> | <b>383.486</b> | <b>109.445</b>        |

Fonte: INE. "Movimiento natural de población". 2009.

**■** O feito de que a diminución poboacional galega por motivos naturais fose menor en 2009 que no ano anterior explícase tanto pola diminución dos nacementos (635 menos que no ano anterior) como pola suba das defuncións (558 máis que en 2008).

**■** As comunidades autónomas con maior crecemento vexetativo en termos absolutos foron, de maior a menor suba en 2009, Madrid, Andalucía e Cataluña (ao igual que nos anos anteriores). As que seguiron a Galicia en números vermellos foron tamén as mesmas do ano anterior: Castela-León e Asturias; en ningunha outra comunidade ou cidade autónoma houbera crecemento vexetativo negativo en 2008 agás nas tres citadas, mentres que en 2009 houbo unha diminución poboación por motivos naturais tamén en Aragón, Cantabria e Estremadura.

Se enxertamos os movementos naturais de poboación de Galicia do último ano na andaina do último terzo de século conseguimos unha visión moi axeitada do comportamento a longo prazo. O cadro 4.8 amosa que podemos distinguir dous períodos nidiamente diferenciados:

**■** No primeiro (ata o segundo quinquenio do anos oitenta) o crecemento vexetativo da poboación galega descende continuamente pero é aínda positivo.

**■** No segundo período sempre é negativo o saldo vexetativo: crecente ata o segundo quinquenio dos anos noventa e practicamente estabilizado ao redor dos 8.000 habitantes por ano ata o ano 2007. En 2008 a diminución poboacional foi bastante menor (2.000 habitantes) que no ano anterior, pero en 2009 volveu a subir (fíxoo en 1.193 persoas).

### Movements naturais de poboación. Galicia. 1975-2009

■ Cadro 4.8

|             | Nacementos    | Defuncións    | Crecemento natural |
|-------------|---------------|---------------|--------------------|
| 1975        | 43.850        | 25.834        | 18.016             |
| 1980        | 39.154        | 24.681        | 14.473             |
| 1985        | 28.427        | 26.295        | 2.132              |
| 1990        | 22.501        | 27.979        | -5.478             |
| 1995        | 18.799        | 28.464        | -9.665             |
| 2000        | 19.418        | 28.858        | -9.440             |
| 2006        | 21.469        | 29.375        | -7.906             |
| 2007        | 21.845        | 30.163        | -8.318             |
| 2008        | 23.281        | 29.668        | -6.387             |
| <b>2009</b> | <b>22.646</b> | <b>30.226</b> | <b>-7.580</b>      |

Fonte: IGE e INE (INE Base).

Os datos absolutos de nacementos e mortes que vimos de comentar cobran máis sentido (a efectos de comparanzas con outros territorios) cando se pasan a datos relativos, poñendo a proporción de nacementos ou mortes por cada mil habitantes dunha comunidade. Os datos do cadro 4.9 reflicten que:

### Taxas de natalidade e mortalidade. Por CC.AA. 2009

■ Cadro 4.9

|                  | Taxa de natalidade | Taxa de mortalidade |
|------------------|--------------------|---------------------|
| Andalucía        | 11,56              | 7,93                |
| Aragón           | 9,91               | 10,02               |
| Asturias         | 7,86               | 12,08               |
| Baleares         | 11,16              | 7,46                |
| Canarias         | 8,97               | 6,12                |
| Cantabria        | 9,59               | 9,76                |
| C. e León        | 8,16               | 10,67               |
| Castela A Mancha | 10,46              | 8,70                |
| Cataluña         | 11,65              | 8,24                |
| C. Valenciana    | 10,40              | 8,08                |
| Estremadura      | 9,61               | 9,63                |
| <b>Galicia</b>   | <b>8,27</b>        | <b>11,04</b>        |
| Madrid           | 12,04              | 6,59                |
| Murcia           | 12,78              | 7,19                |
| Navarra          | 11,15              | 8,51                |
| País Vasco       | 9,91               | 9,15                |
| Rioxa, A         | 10,46              | 8,71                |
| Ceuta            | --                 | 7,25                |
| Melilla          | --                 | 5,98                |
| <b>España</b>    | <b>10,73</b>       | <b>8,35</b>         |

Fonte: INE. "Movimiento natural de población". 2009.

■ A taxa de natalidade galega (8,27 por mil) baixou dúas décimas respecto de 2008, segue a ser en 2009 a penúltima do estado (por diante tan só da de Asturias, un ano máis) e está 3,5 puntos porcentuais por baixo do promedio español (medio punto máis que no ano anterior). As maiores taxas de natalidade tiveróna en 2009 as seguintes comunidades autónomas: Murcia, Madrid, Cataluña e Andalucía.

■ A taxa de mortalidade galega (11 mortes por cada mil habitantes), en cambio, é das maiores de España (só superada en 2009 pola de Asturias, como en anos anteriores) e queda 2,7 puntos por riba en Galicia que no promedio estatal (abríndose en tres décimas o diferencial respecto do ano anterior).

■ A taxa de crecemento natural (ou vexetativo) galega en 2009 (-2.77 por mil) contrasta coa suba media española (2.38 por cada mil habitantes). Sen dúbidas, o avellentamento da poboación galega está a pasar factura, especialmente nas dúas provincias orientais, como se comproba cunha ollada ao cadro 4.10, que certifica que o crecemento natural (ou vexetativo) dáse na actualidade propiamente tan só na provincia de Pontevedra (e de xeito moi lixeiro, por certo), mentres que nas outras tres hai un importante decrecemento natural da poboación, que coloca a estas tres provincias entre as catro do Estado en que máis baixou a poboación en 2009.

**Crecemento natural. Nacementos e defuncións. Por provincias. 2009**

■ Cadro 4.10

|                | Nacementos    | Defuncións    | Crecemento vexetativo |
|----------------|---------------|---------------|-----------------------|
| <b>Galicia</b> | <b>22.646</b> | <b>30.226</b> | <b>-7.580</b>         |
| A Coruña       | 9.639         | 12.698        | -3.059                |
| Lugo           | 2.243         | 4.754         | -2.511                |
| Ourense        | 2.078         | 4.413         | -2.335                |
| Pontevedra     | 8.686         | 8.361         | 325                   |

Fonte: INE. "Movimiento natural de población". 2009.

No cadro 4.11 presentamos a desagregación por provincias das taxas de natalidade e mortalidade e a súa comparanza coa media estatal. Salientaremos que:

■ As taxas de natalidade están por baixo da media estatal nas catro provincias galegas; Ourense e Lugo están respectivamente na penúltima e na antepenúltima posición no total de provincias de España (en último lugar está Zamora, cun 6%).

■ As taxas de mortalidade están por riba da media estatal nas catro provincias galegas (aunque Pontevedra moi lixeiramente); Ourense e Lugo ocupan respectivamente a primeira e a segunda posición no total de provincias de España, e son as únicas cunha taxa superior ao 13%.

■ Nas provincias de Lugo e Ourense as taxas de mortalidade son máis do dobre das súas taxas de natalidade. Das provincias de Galicia, tan só na de Pontevedra a taxa de natalidade supera á de mortalidade.



**Taxas de natalidade e mortalidade. Galicia, España e provincias galegas. 2009**

■ Cadro 4.11

|                | Natalidade   | Mortalidade  |
|----------------|--------------|--------------|
| A Coruña       | 8,58         | 11,31        |
| Lugo           | 6,50         | 13,78        |
| Ourense        | 6,38         | 13,56        |
| Pontevedra     | 9,21         | 8,86         |
| <b>Galicia</b> | <b>8,27</b>  | <b>11,04</b> |
| <b>España</b>  | <b>10,73</b> | <b>8,35</b>  |

No cadro 4.12 presentamos a desagregación nas provincias galegas das taxas de crecemento natural da poboación no último bienio e a súa comparanza coa media estatal. Salientaremos que mentres o crecemento vexetativo por cada mil habitantes mellorou nas provincias demograficamente minguantes (Lugo e Ourense), empeorou lixeiramente en Pontevedra e con máis intensidade en A Coruña.

**Crecemento natural por 1.000 habitantes. Provincias galegas / España. 2008-2009**

■ Cadro 4.12

|               | 2008        | 2009        |
|---------------|-------------|-------------|
| A Coruña      | -1,60       | -2,72       |
| Lugo          | -7,67       | -7,28       |
| Ourense       | -7,77       | -7,17       |
| Pontevedra    | 0,58        | 0,34        |
| <b>España</b> | <b>2,95</b> | <b>2,38</b> |

Fonte: INE. Indicadores demográficos básicos.  
Os datos do ano 2009 son provisionais.

O estudo diacrónico do saldo vexetativo por cada 1.000 habitantes no último terzo de século en tres ámbitos territoriais (Galicia, Estado e UE) reflicte no cadro 4.13:

■ A fortísima diminución no período 1975-1995, especialmente intensa en Galicia e España.

■ O maior dinamismo demográfico español que en Galicia e máis que no conxunto da UE desde o final do anterior período ata 2009.

■ Galicia presenta un coeficiente negativo ao redor entre o dous e o catro por mil desde hai dúas décadas; a Galicia minguante demograficamente (estudando natalidade e mortalidade) non deixa marxe para dúbidas.

**Saldo vexetativo<sup>(1)</sup> por 1.000 habitantes. Galicia, España, UE. 1975-2009.**
**■ Cadro 4.13**

|                | 1975       | 1985       | 1995        | 2005        | 2006        | 2007        | 2008        | 2009        |
|----------------|------------|------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| UE 27          | 4,1        | 2,2        | 0,4         | 0,6         | 0,7         | -           | -           | -           |
| España         | 10,4       | 3,7        | 0,4         | 1,8         | 2,5         | 2,4         | 2,9         | 2,4         |
| <b>Galicia</b> | <b>6,6</b> | <b>0,8</b> | <b>-3,6</b> | <b>-3,0</b> | <b>-2,9</b> | <b>-3,0</b> | <b>-2,3</b> | <b>-2,4</b> |

(1) Nacementos menos defuncións.

Fonte: INE (Indicadores demográficos básicos) e EUROSTAT.

Os datos do ano 2009 son provisionais.

A evolución na última década do número medio de fillos en España presentou un avance ininterrompido dende o ano 1999 ata 2008 (en que acadou o índice 1,46) e, anque baixou en 2009 a 1,40, pasou a ocupar actualmente unha posición intermedia na UE-27, despois de estar na última posición na última década do século XX, porque cómpre lembrar que España ocupaba a segunda posición na clasificación por número de fillos por muller entre os Estados da UE-15 en 1976 (tras Irlanda) e dúas décadas despois estaba na última posición.

A forte inmigración exterior e a maior natalidade das mulleres estranxeiras son, indubidablemente, factores clave para explicar a forte suba do número medio de fillos por muller en España na última década, moi especialmente no total español; xa que en Galicia este proceso acadou menor intensidade: ao redor de un por cada cinco nacementos do bienio 2008-2009 en España foron de nai estranxeira, mentres que en Galicia a proporción quedouse na metade.

#### 4.1.4 Movementos migratorios

Cuantitativamente os principais destinos dos desprazamentos poboacionais galegos nos últimos anos están a ser, por esta orde: outras poboacións de Galicia (72%), outras comunidades autónomas (25%) e o estranxeiro (3%).

Os lugares de procedencia principais dos desprazamentos a poboacións de Galicia son tamén os internos, e nos de fóra de Galicia hai moitas menos persoas que veñen do estranxeiro que doutras comunidades autónomas.

Pese ao importante peso cuantitativo das migracións internas galegas, adoita centrarse a análise dos movementos migratorios fundamentalmente nas migracións externas (as que teñen por orixe ou destino poboacións de fóra de Galicia), que cualitativamente (por razóns culturais, de distancia, etc) teñen unha significación ben distinta que os desprazamentos poboacionais dentro de Galicia.

Os datos do cadro 4.14 reflicten o total de movementos migratorios de Galicia en 2009. Destacaremos que:

■ O saldo migratorio total de 2009 foi positivo un ano máis en Galicia (desta volta en 10.698 persoas, e no ano anterior en: 17.810 persoas) e representou un 6,19% do total español, que tamén presentou un valor (175.336 persoas) moi inferior ao do ano anterior (459.549 persoas), ao abeiro da consolidación dunha etapa de recesión que, indubidablemente, reduciu o “efecto chamada” no exterior.

■ Cadro 4.14

**Inmigracións, emigracións e saldos migratorios. Galicia / España. 2009**

|                | Inmigracións | Emigracións | Saldo total | Inmigración intraestatal | Emigración intraestatal | Saldo intraestatal | Inmigración extraestatal | Emigración extraestatal | Saldo extraestatal |
|----------------|--------------|-------------|-------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|
| <b>Galicia</b> | 102.449      | 91.751      | 10.698      | 87.314                   | 82.376                  | 4.938              | 15.135                   | 9.375                   | 5.760              |
| <b>España</b>  | 2.151.991    | 1.976.655   | 175.336     | 1.653.014                | 1.653.014               | 0                  | 498.977                  | 323.641                 | 175.336            |

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais. 2009.

■ O saldo migratorio de Galicia coas outras comunidades autónomas do Estado foi positivo en 2009, a semellanza do ocorrido en 2008 pero con máis intensidade (3.858 persoas máis) e a diferenza do que ocorreu en oito anos da pasada década. Un dos factores explicativos importantes foi a volta a Galicia de persoas que perderon o seu posto de traballo en outras comunidades autónomas no último bienio, especialmente na construción (pola forte crise inmobiliaria) e na hostalería nas zonas turisticamente máis dinámicas do Estado (Canarias, Baleares, etc.).

O cadro 4.15 recolle a visión desagregada por comunidades autónomas dos movementos migratorios que non rebasaron as fronteiras do Estado español e o 4.16 a diferenciación dos mesmos entre as migracións intraestatais de persoas de nacionalidade española (claramente maioritaria) e a de persoas doutras nacionalidades, co obxecto de proporcionarlles un instrumento analítico acaído ás persoas que desexen afondar no estudo dos desprazamentos poboacionais.

**Movementos migratorios intraestatais. Por CC.AA. 2009**

■ Cadro 4.15

|                | Inmigracións     | Emigracións      | Saldo        |
|----------------|------------------|------------------|--------------|
| <b>España</b>  | <b>1.653.014</b> | <b>1.653.014</b> | <b>0</b>     |
| Andalucía      | 234.477          | 232.327          | 2.150        |
| Aragón         | 36.931           | 38.909           | -1.978       |
| Asturias       | 28.406           | 27.878           | 528          |
| Baleares       | 53.452           | 53.466           | -14          |
| Canarias       | 83.576           | 90.360           | -6.784       |
| Cantabria      | 23.609           | 23.085           | 524          |
| C. e León      | 82.788           | 85.785           | -2.997       |
| C. A Mancha    | 85.744           | 79.053           | 6.691        |
| Cataluña       | 316.464          | 319.291          | -2.827       |
| C. Valenciana  | 184.072          | 190.363          | -6.291       |
| Extremadura    | 29.491           | 27.847           | 1.644        |
| <b>Galicia</b> | <b>87.314</b>    | <b>82.376</b>    | <b>4.938</b> |
| Madrid         | 251.510          | 253.710          | -2.200       |
| Murcia         | 43.677           | 42.208           | 1.469        |
| Navarra        | 28.255           | 26.581           | 1.674        |
| País Vasco     | 65.181           | 63.312           | 1.869        |
| A Ríoxa        | 11.110           | 11.647           | -537         |
| Ceuta          | 3.151            | 2.277            | 874          |
| Melilla        | 3.806            | 2.539            | 1.267        |

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais. 2009.

O saldo migratorio de Galicia co estranxeiro en 2009 que figura no cadro 4.14 tivo, un ano máis, un saldo positivo (desta volta en 5.760 persoas), aunque moito menor que no ano anterior (en que fora de 14.730 persoas). Representou tan só un 3,28% do total estatal, moi por baixo do peso relativo demográfica e economicamente de Galicia en España, o que reflicte a menor capacidade de atracción poboacional da economía galega en comparanza con outras comunidades autónomas que teñen un maior grao de desenvolvemento económico-social, máis aínda se temos en conta que, nunha parte porcentualmente maior que no promedio estatal, moitas persoas que “inmigran” segundo as estatísticas de movementos migratorios, agachan emigrantes que retornan á súa terra (pola crise económica nas zonas nas que traballaban... ou porque lles chegou a idade da xubilación). As estatísticas certifican que ao redor dun 45% das persoas que viñeron a Galicia do estranxeiro nos últimos anos foron *emigrantes retornados*, o que confire unha clara peculiaridade á nosa “inmigración”.

A inmigración procedente do estranxeiro é, sen dúbidas, a auténtica protagonista na primeira década do século XXI dun cambio demográfico moi importante en España e tamén en Galicia, aínda que de xeito máis contido. Resulta lóxico que a inmigración de retorno sexa especialmente intensa en Galicia e noutras comunidades que no pasado perderon máis poboación debido á emigración, e, para interpretar axeitadamente os datos, cómpre subliñar que dentro dos “retornados” inclúense todos os cidadáns con nacionalidade española que volven; na súa maioría naceron aquí, pero tamén figuran os seus fillos e as demais persoas ás que se lles recoñeceu a nacionalidade española.

#### Movementos migratorios intraestatais de españois e de estranxeiros residentes en Galicia. Por CC.AA. 2009

■ Cadro 4.16

|                | De españois   | De estranxeiros |
|----------------|---------------|-----------------|
| <b>España</b>  | <b>71.541</b> | <b>10.835</b>   |
| Andalucía      | 1.114         | 421             |
| Aragón         | 234           | 106             |
| Asturias       | 788           | 210             |
| Baleares       | 974           | 142             |
| Canarias       | 1.840         | 242             |
| Cantabria      | 249           | 59              |
| C. e León      | 1.379         | 336             |
| C. A Mancha    | 362           | 193             |
| Cataluña       | 2.106         | 634             |
| C. Valenciana  | 979           | 453             |
| Extremadura    | 163           | 51              |
| <b>Galicia</b> | <b>56.850</b> | <b>6.810</b>    |
| Madrid         | 3.268         | 754             |
| Murcia         | 245           | 124             |
| Navarra        | 165           | 61              |
| País Vasco     | 628           | 205             |
| A Ríoxa        | 100           | 27              |
| Ceuta          | 37            | 1               |
| Melilla        | 60            | 6               |

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais. 2009.

■ O detalle provincial (recollido no cadro 4.17) reflicte que o saldo migratorio total foi (como no ano anterior) positivo en 2009 nas catro provincias (as de A Coruña e Pontevedra concentraron un 72,1% do total de Galicia, o que supón 6,3 puntos porcentuais menos que en 2008).

■ Tamén foi positivo en 2009 nas catro provincias o saldo dos movementos migratorios con orixe ou destino noutra comunidade autónoma, concentrando un 85,8% A Coruña e Pontevedra (15,8 puntos por riba da porcentaxe de 2008).

■ Nos movementos migratorios co estranxeiro foi positivo tamén en 2009 o saldo das catro provincias, sobranceando a segunda posición de Ourense (tras Pontevedra e antes que A Coruña).

■ **Cadro 4.17** **Inmigracións, emigracións e saldos migratorios de Galicia. Por provincias. 2009**

|            | Inmigracións | Emigracións | Saldo total | Inmigración intraestatal | Emigración intraestatal | Saldo intraestatal | Inmigración extraestatal | Emigración extraestatal | Saldo extraestatal |
|------------|--------------|-------------|-------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|--------------------------|-------------------------|--------------------|
| A Coruña   | 43.360       | 39.511      | 3.849       | 37.549                   | 35.004                  | 2.545              | 5.811                    | 4.507                   | 1.304              |
| Lugo       | 11.401       | 10.410      | 991         | 9.579                    | 9.409                   | 170                | 1.822                    | 1.001                   | 821                |
| Ourense    | 15.523       | 13.531      | 1.992       | 12.828                   | 12.298                  | 530                | 2.695                    | 1.233                   | 1.462              |
| Pontevedra | 32.165       | 28.299      | 3.866       | 27.358                   | 25.665                  | 1.693              | 4.807                    | 2.634                   | 2.173              |

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais. 2009.

Ademais da visión estática dos cadros anteriores, cómpre unha visión dinámica que nos permita visualizar a evolución nos últimos anos dos movementos migratorios. O cadro 4.18 presenta os saldos migratorios intraestatais dende 2001. Salientaremos, no tocante ao saldo migratorio de Galicia co resto do Estado dende entón, que presenta signo negativo no período 2001-2007 (agás en 2005, cun lixeiro saldo positivo) e claramente positivo no bienio 2008-2009.

# Cadro 4.18

## Saldo migratorio intraestatal. Por CC.AA. 2001-2009

|                | 2001          | 2002          | 2003          | 2004          | 2005      | 2006          | 2007          | 2008         | 2009         |
|----------------|---------------|---------------|---------------|---------------|-----------|---------------|---------------|--------------|--------------|
| Andalucía      | -1.932        | 3.062         | 10.670        | 13.909        | 12.175    | 6.079         | 1.621         | 444          | 2.150        |
| Aragón         | -4            | -1.218        | -597          | 461           | 239       | -492          | 511           | 373          | -1.978       |
| Asturias       | -2.127        | -2.337        | -839          | -820          | -696      | -708          | 857           | 1.956        | 528          |
| Baleares       | 8.376         | 5.542         | -978          | -1.335        | 1.360     | 3.712         | 4.333         | 3.245        | -14          |
| Canarias       | 3.952         | 1.646         | 1.501         | 980           | -127      | -400          | -2.182        | -6.159       | -6.784       |
| Cantabria      | 1.566         | 1.513         | 2.379         | 1.658         | 1.164     | 1.371         | 1.944         | 1.187        | 524          |
| C. e León      | 3.420         | 8.977         | 12.410        | 12.232        | 14.618    | 17.802        | -4.771        | -4.848       | -2.997       |
| C. A Mancha    | -6.635        | -5.234        | -5.017        | -4.457        | -4.155    | -2.395        | 14.242        | 12.537       | 6.691        |
| Cataluña       | 1.458         | 1.549         | 1.017         | -2.988        | -9.776    | -11.762       | -10.641       | -4.082       | -2.827       |
| C. Valenciana  | 13.434        | 15.370        | 15.502        | 16.600        | 15.362    | 13.392        | 14.523        | -770         | -6.291       |
| Extremadura    | -3.375        | -3.009        | -1.285        | -390          | -1.368    | -203          | -1.256        | -339         | 1.644        |
| <b>Galicia</b> | <b>-4.229</b> | <b>-3.652</b> | <b>-3.627</b> | <b>-1.877</b> | <b>93</b> | <b>-1.438</b> | <b>-1.336</b> | <b>3.080</b> | <b>4.938</b> |
| Madrid         | -9.748        | -18.108       | -27.856       | -33.331       | -29.994   | -23.542       | -16.538       | -10.373      | -2.200       |
| Murcia         | -620          | 833           | 191           | 3.558         | 5.395     | 2.541         | -574          | 139          | 1.469        |
| Navarra        | 458           | 136           | -15           | 126           | 323       | 696           | 2.094         | 2.019        | 1.674        |
| País Vasco     | -3.866        | -3.549        | -2.922        | -3.590        | -3.707    | -4.843        | -3.809        | 462          | 1.869        |
| A Rioja        | 814           | 248           | 977           | 1.003         | 42        | 604           | 1.146         | 600          | -537         |
| Ceuta          | -319          | -814          | -796          | -1.024        | -577      | -221          | -379          | 171          | 874          |
| Melilla        | -623          | -955          | -715          | -715          | -371      | -193          | 215           | 358          | 1.267        |
| <b>España</b>  | <b>0</b>      | <b>0</b>      | <b>0</b>      | <b>0</b>      | <b>0</b>  | <b>0</b>      | <b>0</b>      | <b>0</b>     | <b>0</b>     |

Fonte: INE. Estatística de variacións residenciais. 2009.

## 4.2 Resumo das principais variables laborais

Comezaremos o estudo do mercado de traballo en Galicia co resumo da evolución no último cuatrienio en Galicia de distintas variables laborais, nas que logo afondaremos ao longo deste capítulo: as poboacións activa, ocupada, desempregada e inactiva.

Os datos do cadro 4.19 explicitan que no ano 2009:

■ A poboación activa galega subiu (coma todos os anos no período analizado) pero fíxoo desta volta moi lixeiramente (un 0,2%), fronte ao 1,8% do ano anterior.

■ A poboación ocupada de Galicia baixou por primeira vez no período analizado e ademais con notable intensidade (-4,1%).

■ O paro estimado pola EPA de Galicia, en cambio, medrou con moita forza (44,6%, fronte ao 16,2% do ano anterior) e en claro contraste coa diminución dos anos anteriores.

■ A poboación inactiva descendeu por cuarto ano consecutivo, aunque moi lixeiramente (-0,4%; en 2008 fora nun 1,5%).

### Poboación de alomenos 16 anos, por actividade económica. Galicia. 2005-2009

■ Cadro 4.19

|                           | 2005    | 2006    | 2007    | 2008    | 2009    |
|---------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| <b>Poboación activa</b>   | 1.254,8 | 1.272,1 | 1.292,0 | 1.314,8 | 1.317,4 |
| <b>Poboación ocupada</b>  | 1.130,0 | 1.164,2 | 1.193,4 | 1.200,1 | 1.151,4 |
| <b>Poboación parada</b>   | 124,8   | 107,8   | 98,7    | 114,7   | 165,9   |
| <b>Poboación inactiva</b> | 1.111,0 | 1.100,6 | 1.088,9 | 1.072,8 | 1.068,9 |

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.  
Fonte: INE. EPA. Elaboración polo IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

A diferenciación por sexos dos datos do último bienio en Galicia figuran no cadro 4.20 e a súa análise máis a fondo farémola nos distintos epígrafes deste capítulo (poboacións activa, ocupada, desempregada e inactiva) e máis no capítulo 5 deste informe sociolaboral; salientaremos tan só aquí que as mulleres seguen a ser maioría na poboación de dezaseis ou máis anos pero son menos que os homes nas poboacións activa e máis na ocupada, anque certamente o diferencial se pechou no último ano (con especial intensidade nas persoas ocupadas). Na poboación desempregada, a diferenza do ano anterior, é lixeiramente menor nas mulleres en 2009.

### Poboación de 16 e máis anos por sexo e relación coa actividade económica. Galicia. 2008-2009

■ Cadro 4.20

|                           | 2008    |       |          | 2009    |       |          |
|---------------------------|---------|-------|----------|---------|-------|----------|
|                           | Total   | Homes | Mulleres | Total   | Homes | Mulleres |
| <b>Poboación activa</b>   | 1.314,8 | 726,4 | 588,4    | 1.317,4 | 712,5 | 604,8    |
| <b>Poboación ocupada</b>  | 1.200,1 | 672,7 | 527,4    | 1.151,4 | 628,7 | 522,7    |
| <b>Poboación parada</b>   | 114,7   | 53,7  | 61,0     | 165,9   | 83,8  | 82,1     |
| <b>Poboación inactiva</b> | 1.072,8 | 414,1 | 658,7    | 1.068,9 | 427,6 | 641,3    |

Datos en miles. Medias anuais. Metodoloxía EPA 2005.  
Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

## 4.3 Poboación activa e taxa de actividade

Neste apartado afondaremos no estudo da poboación activa galega, analizando primeiro a evolución no último trienio da poboación activa e da *taxa de actividade* (porcentaxe de persoas activas respecto da poboación de polo menos dezaseis anos) e despois a distribución da poboación activa por provincias no último cuadrienio.

Comezaremos o estudo da poboación activa coa presentación da súa evolución por comunidades autónomas no último trienio. O cadro 4.21 reflicte que:

■ A diminución porcentual da poboación activa de Galicia en 2009 (-1,3%) triplicou o descenso medio estatal; a maior suba tívérona Canarias, Ceuta-Melilla e Baleares, mentres que baixou especialmente en Asturias e Cataluña.

■ A participación porcentual de Galicia na poboación activa de España en 2009 mantívose no 5,7%, dúas décimas por baixo do peso relativo de Galicia no total de habitantes do Estado.

■ Cadro 4.21

**Poboación activa por comunidades autónomas. 2007-2009**

|                  | Valores absolutos<br>Miles |                 |                 | Distribución<br>porcentual |              |              | Porcentaxe<br>variacións anuais |             |
|------------------|----------------------------|-----------------|-----------------|----------------------------|--------------|--------------|---------------------------------|-------------|
|                  | T IV 07                    | T IV 08         | T IV 09         | T IV 07                    | T IV 08      | T IV 09      | T IV 08                         | T IV 09     |
| Andalucía        | 3.745,0                    | 3.094,7         | 3.927,5         | 16,7                       | 16,9         | 17,1         | 4,3                             | 0,6         |
| Aragón           | 649,5                      | 664,5           | 653,9           | 2,9                        | 2,9          | 2,8          | 2,3                             | -1,6        |
| Asturias         | 476,3                      | 491,8           | 481,3           | 2,1                        | 2,1          | 2,1          | 3,3                             | -2,1        |
| Baleares         | 544,0                      | 564,1           | 575,2           | 2,4                        | 2,4          | 2,5          | 3,7                             | 2,0         |
| Canarias         | 1.024,3                    | 1.055,5         | 1.092,1         | 4,6                        | 4,6          | 4,8          | 3,0                             | 3,5         |
| Cantabria        | 276,4                      | 281,5           | 277,1           | 1,2                        | 1,2          | 1,2          | 1,8                             | -1,6        |
| Castela e León   | 1.162,4                    | 1.186,3         | 1.176,2         | 5,2                        | 5,1          | 5,1          | 2,1                             | -0,9        |
| Castela A Mancha | 925,4                      | 965,5           | 978,2           | 4,1                        | 4,2          | 4,3          | 4,3                             | 1,3         |
| Cataluña         | 3.799,1                    | 3.854,8         | 3.779,5         | 17,0                       | 16,7         | 16,5         | 1,5                             | -2,0        |
| C. Valenciana    | 2.472,3                    | 2.569,8         | 2.552,8         | 11,0                       | 11,1         | 11,1         | 3,9                             | -0,7        |
| Extremadura      | 480,9                      | 483,3           | 483,6           | 2,1                        | 2,1          | 2,1          | 0,5                             | 0,1         |
| <b>Galicia</b>   | <b>1.292,6</b>             | <b>1.324,1</b>  | <b>1.307,3</b>  | <b>5,8</b>                 | <b>5,7</b>   | <b>5,7</b>   | <b>2,4</b>                      | <b>-1,3</b> |
| Madrid           | 3.283,1                    | 3.402,2         | 3.396,3         | 14,7                       | 14,8         | 14,8         | 3,6                             | -0,2        |
| Murcia           | 693,1                      | 725,2           | 718,9           | 3,1                        | 3,1          | 3,1          | 4,6                             | -0,9        |
| Navarra          | 303,5                      | 309,0           | 305,8           | 1,4                        | 1,3          | 1,3          | 1,8                             | -1,0        |
| País Vasco       | 1.059,3                    | 1.063,9         | 1.048,0         | 4,7                        | 4,6          | 4,6          | 0,4                             | -1,5        |
| A Ríoxa          | 157,7                      | 160,1           | 158,6           | 0,7                        | 0,7          | 0,7          | 1,5                             | -0,9        |
| Ceuta e Melilla  | 59,6                       | 58,3            | 60,1            | 0,3                        | 0,3          | 0,3          | -2,2                            | 3,1         |
| <b>España</b>    | <b>22.404,5</b>            | <b>23.064,7</b> | <b>22.972,4</b> | <b>100,0</b>               | <b>100,0</b> | <b>100,0</b> | <b>2,9</b>                      | <b>-0,4</b> |

Os datos correspóndense coas series revisadas segundo a nova metodoloxía EPA-2005 (cambio de base de poboación).  
Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano (cadro tomado do MTAS: Coyuntura Laboral nº 92, febreiro 2010).

No cadro 4.22 ofrecemos os datos da poboación activa das provincias galegas no último cuatrienio; subliñaremos só que:

■ En 2009 a poboación activa tan só subiu en A Coruña e tivo unha diminución especialmente intensa na provincia de Ourense.

■ No período analizado só na provincia de A Coruña creceu sempre a poboación activa.

**Poboación activa. Por provincias. 2006-2009**

■ Cadro 4.22

|            | 2006  | 2007  | 2008  | 2009  |
|------------|-------|-------|-------|-------|
| A Coruña   | 538,6 | 539,3 | 551,3 | 564,7 |
| Lugo       | 150,7 | 150,7 | 154,1 | 152,0 |
| Ourense    | 141,2 | 147,0 | 144,5 | 136,6 |
| Pontevedra | 441,5 | 455,6 | 464,8 | 464,0 |

Datos en miles. Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.



O cadro 4.23 amosa que, cos valores do cuarto trimestre de 2009:

■ A taxa de actividade baixou no último ano en Galicia máis que no promedio de España; o diferencial agrandouse, pois, e quedou en 4,9 puntos porcentuais a prol do dato estatal.

■ As maiores taxas de actividade preséntanas, de novo, Madrid e Baleares; as menores foron, tamén ao igual que en 2008, as das comunidades autónomas de Asturias, Estremadura, Castela-León e Galicia (ademais das cidades autónomas).

#### Taxas de actividade. Por comunidades autónomas. 2007-2009

■ Cadro 4.23

|                 | Valores das taxas<br>en porcentaxe |             |             | Variacións anuais<br>en puntos porcentuais |             |
|-----------------|------------------------------------|-------------|-------------|--------------------------------------------|-------------|
|                 | T IV 07                            | T IV 08     | T IV 09     | T IV 08                                    | T IV 09     |
| Andalucía       | 56,7                               | 58,4        | 58,3        | 1,6                                        | -0,1        |
| Aragón          | 58,9                               | 59,6        | 58,8        | 0,7                                        | -0,8        |
| Asturias        | 50,8                               | 52,6        | 51,6        | 1,7                                        | -1,0        |
| Baleares        | 63,1                               | 63,8        | 64,5        | 0,6                                        | 0,7         |
| Canarias        | 60,7                               | 61,3        | 62,9        | 0,6                                        | 1,6         |
| Cantabria       | 56,4                               | 56,9        | 56,0        | 0,6                                        | -0,9        |
| C. A Mancha     | 56,3                               | 57,3        | 57,7        | 1,1                                        | 0,4         |
| C. León         | 53,8                               | 47,8        | 54,6        | 0,9                                        | -0,2        |
| Cataluña        | 62,8                               | 63,3        | 62,2        | 0,5                                        | -1,1        |
| C. Valenciana   | 60,5                               | 61,6        | 61,2        | 1,1                                        | -0,4        |
| Estremadura     | 53,4                               | 53,5        | 53,4        | 0,1                                        | -0,1        |
| <b>Galicia</b>  | <b>54,2</b>                        | <b>55,4</b> | <b>54,8</b> | <b>1,2</b>                                 | <b>-0,7</b> |
| Madrid          | 63,9                               | 65,1        | 64,7        | 1,2                                        | -0,4        |
| Murcia          | 60,6                               | 61,9        | 60,8        | 1,3                                        | -1,2        |
| Navarra         | 60,3                               | 60,7        | 59,7        | 0,3                                        | -0,9        |
| País Vasco      | 57,8                               | 58,2        | 57,4        | 0,4                                        | -0,7        |
| A Ríoxa         | 59,8                               | 60,1        | 60,0        | 0,3                                        | -0,1        |
| Ceuta e Melilla | 54,9                               | 53,1        | 53,2        | -3,1                                       | 0,1         |
| <b>España</b>   | <b>59,1</b>                        | <b>60,1</b> | <b>59,7</b> | <b>1,0</b>                                 | <b>-0,4</b> |

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 92, febreiro 2010.

A desagregación por sexos das taxas de actividade galega no último cuadrienio que figura no cadro 4.24 reflicte que, en medias anuais, nos homes baixou 1,2 puntos porcentuais en 2009, mentres que nas mulleres subiu 1,3 puntos.

Como consecuencia desa evolución, no último ano recortouse fortemente (2,5 puntos) o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina, pero segue a ser aínda moi alto (14 puntos a prol dos homes).

### Taxa de actividade. Por sexo. Galicia 2005-2009

■ Cadro 4.24

|      | Total | Homes | Mulleres |
|------|-------|-------|----------|
| 2005 | 53,0  | 62,6  | 44,3     |
| 2006 | 53,6  | 62,2  | 45,8     |
| 2007 | 54,2  | 63,3  | 46,0     |
| 2008 | 55,1  | 63,7  | 47,2     |
| 2009 | 55,2  | 62,5  | 48,5     |

Medias anuais.

Fonte: INE, EPA. Elaboración polo IGE.

A diferenza por sexos das taxas de actividade no último bienio en cada unha das provincias figura no cadro 4.25, no que subliñaremos que:

■ A taxa de actividade global subiu en 2009 tan só na provincia de A Coruña.

■ A análise cruzada das taxas de actividade por sexo e provincia subliña que en 2009 a masculina baixou nas catro provincias mentres que a feminina medrou en tres provincias e baixou en Ourense. As taxas de actividade das mulleres seguen a ser especialmente baixas nas dúas provincias de menor desenvolvemento económico (Lugo e Ourense), especialmente na última, que pasou a ocupar a última posición.

### Taxa de actividade. Por sexo e provincia. 2007-2009

■ Cadro 4.25

|             | Total | Homes | Mulleres |
|-------------|-------|-------|----------|
| <b>2007</b> |       |       |          |
| A Coruña    | 55,2  | 64,7  | 46,8     |
| Lugo        | 47,7  | 55,1  | 40,7     |
| Ourense     | 49,5  | 58,3  | 41,3     |
| Pontevedra  | 57,4  | 66,7  | 48,8     |
| <b>2008</b> |       |       |          |
| A Coruña    | 56,2  | 65,2  | 48,1     |
| Lugo        | 49,8  | 57,1  | 43,0     |
| Ourense     | 49,7  | 57,4  | 42,5     |
| Pontevedra  | 57,6  | 66,7  | 49,3     |
| <b>2009</b> |       |       |          |
| A Coruña    | 57,6  | 64,5  | 51,3     |
| Lugo        | 49,4  | 55,7  | 43,5     |
| Ourense     | 47,3  | 54,0  | 41,2     |
| Pontevedra  | 57,4  | 65,7  | 49,7     |

Medias anuais.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

## 4.4 A poboación ocupada

De forma semellante ao estudo que no anterior epígrafe fixemos coa poboación activa, analizaremos agora a poboación ocupada; en primeiro lugar estudaremos a súa evolución no último trienio nas distintas comunidades autónomas e a taxa de ocupación, para posteriormente analizar cómo se distribúe en Galicia a poboación ocupada por sexos, provincias, sectores económicos, grupos de idade e situación profesional.

### 4.4.1 Poboación ocupada e taxa de ocupación

O cadro 4.26 preséntanos os datos da poboación ocupada en cada unha das comunidades autónomas no cuarto trimestre ao longo do último trienio, así como a variación que en termos relativos presentou cada unha delas. Salientaremos que:

■ O emprego, que subira en todas as comunidades en 2007 pero tan só nunha (Asturias) en 2008, baixou en todas en 2009. A menor intensidade na destrución de emprego tivérona Navarra (-3,6%) e Castela-A Mancha (-3,8%).

■ En Galicia practicamente se mantivera o emprego no ano 2008 (baixara un 0,1%), pero baixou con forza (-4,7%) en 2009, aínda que menos que a media estatal (diminución do 6,1%).

■ A participación de Galicia no total de ocupación española en 2009 quedou no 6,1% (unha décima máis que no ano anterior e tres décimas máis que en 2007), unha décima por riba do noso peso demográfico no conxunto do Estado.

■ Cadro 4.26

Poboación ocupada. Por comunidades autónomas. 2007-2009

|                 | Valores absolutos<br>(miles) |                 |                 | Distribución<br>porcentual |              | Variacións anuais |             |
|-----------------|------------------------------|-----------------|-----------------|----------------------------|--------------|-------------------|-------------|
|                 | T IV 07                      | T IV 08         | T IV 09         | T IV 08                    | T IV 09      | %                 | %           |
|                 |                              |                 |                 |                            |              | T IV 08           | T IV 09     |
| Andalucía       | 3.220,9                      | 3.054,4         | 2.893,5         | 15,4                       | 15,5         | -5,2              | -5,3        |
| Aragón          | 616,4                        | 601,0           | 567,0           | 3,0                        | 3,0          | -2,5              | -5,7        |
| Asturias        | 437,6                        | 442,8           | 412,7           | 2,2                        | 2,2          | 1,2               | -6,8        |
| Baleares        | 495,0                        | 494,6           | 462,8           | 2,5                        | 2,5          | -0,1              | -6,4        |
| Canarias        | 911,5                        | 832,0           | 798,2           | 4,0                        | 4,3          | -8,7              | -4,1        |
| Cantabria       | 263,5                        | 256,4           | 242,1           | 1,3                        | 1,3          | -2,7              | -5,6        |
| C. A Mancha     | 851,8                        | 821,6           | 790,2           | 4,1                        | 4,2          | -3,5              | -3,8        |
| C. León         | 1.081,1                      | 1.053,3         | 1.009,7         | 5,3                        | 5,4          | -2,6              | -4,1        |
| Cataluña        | 3.547,3                      | 3.399,0         | 3.136,4         | 17,1                       | 16,8         | -4,2              | -7,7        |
| C. Valenciana   | 2.249,1                      | 2.188,1         | 1.976,8         | 11,0                       | 10,6         | -2,7              | -9,7        |
| Extremadura     | 410,4                        | 396,5           | 380,8           | 2,0                        | 2,0          | -3,4              | -4,0        |
| <b>Galicia</b>  | <b>1.196,1</b>               | <b>1.195,1</b>  | <b>1.138,9</b>  | <b>6,0</b>                 | <b>6,1</b>   | <b>-0,1</b>       | <b>-4,7</b> |
| Madrid          | 3.073,8                      | 3.057,0         | 2.897,8         | 15,4                       | 15,5         | -0,5              | -5,2        |
| Murcia          | 635,8                        | 612,6           | 557,4           | 3,1                        | 3,0          | -3,6              | -9,0        |
| Navarra         | 290,6                        | 283,9           | 273,6           | 1,4                        | 1,5          | -2,3              | -3,6        |
| País Vasco      | 998,6                        | 975,4           | 924,9           | 4,9                        | 5,0          | -2,3              | -5,2        |
| A Rioxa         | 148,8                        | 144,5           | 136,9           | 0,7                        | 0,7          | -2,9              | -5,3        |
| Ceuta e Melilla | 48,7                         | 48,7            | 46,1            | 0,2                        | 0,2          | 0,0               | -5,3        |
| <b>España</b>   | <b>20.476,9</b>              | <b>19.856,8</b> | <b>18.645,9</b> | <b>100,0</b>               | <b>100,0</b> | <b>-3,0</b>       | <b>-6,1</b> |

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 92, febreiro 2010.

A análise da taxa de ocupación (porcentaxe de poboación con emprego respecto da poboación de dezaseis ou máis anos) reflicte no cadro 4.27 que no ano 2009:

■ Presentou en Galicia un importante descenso (2,3 puntos porcentuais) respecto do ano anterior, aínda que a diminución anual foi menor que a rexistrada no promedio estatal.

■ Destacaron pola súa diminución en puntos porcentuais especialmente Murcia, Valencia e Ceuta, mentres que Melilla, Castela-León e Extremadura foron as de menor descenso.

■ A taxa de emprego de Galicia segue a ser en 2009 menor que a estatal, pero o diferencial (0,8 puntos) queda un punto por baixo do anterior ano e tres puntos menos que en 2007.

#### Taxas de ocupación. Por comunidades autónomas. 2007-2009

■ Cadro 4.27

|                 | Valores das taxas<br>en porcentaxe |             |             | Variacións anuais<br>en puntos porcentuais |
|-----------------|------------------------------------|-------------|-------------|--------------------------------------------|
|                 | T IV 07                            | T IV 08     | T IV 09     | T IV 09                                    |
| Andalucía       | 48,8                               | 45,7        | 43,0        | -2,7                                       |
| Aragón          | 55,9                               | 53,9        | 51,0        | -3,0                                       |
| Asturias        | 46,7                               | 47,3        | 44,2        | -3,1                                       |
| Baleares        | 57,5                               | 55,9        | 51,9        | -4,1                                       |
| Canarias        | 54,0                               | 48,3        | 46,0        | -2,3                                       |
| Cantabria       | 53,7                               | 51,9        | 49,0        | -3,0                                       |
| C. A Mancha     | 51,8                               | 48,8        | 47,0        | -2,2                                       |
| C. León         | 50,1                               | 48,6        | 46,9        | -1,8                                       |
| Cataluña        | 58,6                               | 55,9        | 51,7        | -4,2                                       |
| C. Valenciana   | 55,0                               | 52,5        | 47,4        | -5,1                                       |
| Extremadura     | 45,6                               | 43,9        | 42,0        | -1,9                                       |
| <b>Galicia</b>  | <b>50,2</b>                        | <b>50,0</b> | <b>47,7</b> | <b>-2,3</b>                                |
| Madrid          | 59,8                               | 58,5        | 55,2        | -3,3                                       |
| Murcia          | 55,6                               | 52,3        | 47,1        | -5,2                                       |
| Navarra         | 57,7                               | 55,7        | 53,4        | -2,3                                       |
| País Vasco      | 54,4                               | 53,3        | 50,7        | -2,6                                       |
| A Ríoxa         | 56,4                               | 54,2        | 51,8        | -2,5                                       |
| Ceuta e Melilla | 44,8                               | 44,4        | 40,7        | -3,7                                       |
| <b>España</b>   | <b>54,0</b>                        | <b>51,8</b> | <b>48,5</b> | <b>-3,3</b>                                |

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 92, febreiro 2010.

A desagregación por sexos das taxas de emprego de Galicia que figuran no cadro 4.28 para o último cuadrenio reflicte que:

■ Nos homes, en 2009 baixou 3,9 puntos porcentuais respecto do ano anterior, e nas mulleres baixou só catro décimas.

■ Como consecuencia desa evolución, no último ano reduciuse en 3,5 puntos o diferencial entre as taxas de actividades masculina e feminina, anque segue a ser moi notable a diverxencia (13,2 puntos a prol dos homes).

### Taxas de ocupación. Por sexo. Galicia. 2006-2009

■ Cadro 4.28

|      | Taxa de ocupación |       |          |
|------|-------------------|-------|----------|
|      | Total             | Homes | Mulleres |
| 2006 | 49,1              | 58,4  | 40,5     |
| 2007 | 50,1              | 59,7  | 41,4     |
| 2008 | 50,3              | 59,0  | 42,3     |
| 2009 | 48,3              | 55,1  | 41,9     |

Medias anuais.

A análise da taxa de ocupación das provincias galegas (coa súa diferenciación por sexos) do cadro 4.29 amosa que:

■ As dúas provincias máis desenvolvidas (A Coruña e Pontevedra) seguen a presentar en 2009 as maiores taxas globais de emprego, uns sete puntos porcentuais superiores (como media) ás de Lugo e Ourense.

■ Na desagregación por sexos e provincias, conséntase que nas mulleres a taxa de ocupación é especialmente baixa nas provincias de Lugo e Ourense (nas que aínda non acada o limiar do 40%).

■ A análise cruzada por sexos e provincias en 2009 reflicte que a taxa de emprego tan só subiu no apartado correspondente ás mulleres da provincia de A Coruña.

### Taxa de ocupación. Por sexo e provincia. 2007-2009

■ Cadro 4.29

|             | Total | Homes | Mulleres |
|-------------|-------|-------|----------|
| <b>2007</b> |       |       |          |
| A Coruña    | 50,6  | 60,7  | 41,7     |
| Lugo        | 44,9  | 52,6  | 37,7     |
| Ourense     | 46,7  | 55,8  | 38,1     |
| Pontevedra  | 52,7  | 62,6  | 43,7     |
| <b>2008</b> |       |       |          |
| A Coruña    | 51,2  | 60,2  | 43,0     |
| Lugo        | 46,7  | 54,5  | 39,4     |
| Ourense     | 46,6  | 54,4  | 39,1     |
| <b>2009</b> |       |       |          |
| A Coruña    | 50,9  | 57,6  | 44,8     |
| Lugo        | 44,8  | 50,9  | 39,1     |
| Ourense     | 42,4  | 49,1  | 36,4     |
| Pontevedra  | 48,4  | 56    | 41,5     |

Medias anuais.

Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

Xa en anteriores *Informes Sociolaborais* subliñamos a gravidade de que a economía galega presente –pese á mellora dos últimos anos– unha taxa de ocupación moi baixa en comparanza coas da UE e da OCDE, porque reflicte a incapacidade para dar unha saída produtiva eficiente aos nosos recursos humanos, imprescindible para a converxencia real cos países máis desenvolvidos economicamente.

Mentres, parte do noso capital humano debe buscar o seu emprego fóra de Galicia; un grupo importante corresponde a persoal cualificado (maioritariamente con estudos universitarios ou de ciclos formativos de FP) que, despois de se formar en Galicia, van deixar o froito do seu traballo noutras comunidades autónomas ou noutros estados con maior grao de desenvolvemento económico-social.

Ademais, desaproveitamos outra parte dos nosos recursos humanos co abuso das “prexubilacións”, nas que mesmo se destinan fondos públicos (hoxe, en tempo de crise, máis que nunca imprescindibles para crear emprego) para retirar do mercado efectivos laborais que están con plena capacidade produtiva e unha gran experiencia profesional.

#### 4.4.2 Distribución da poboación ocupada por sexos, provincias, grupos de idade, sectores económicos e situación profesional

O sector que concentra máis poboación ocupada (o de servizos) no ano 2009 supón xa un 65,1% do emprego total galego –dous puntos máis que no ano anterior–, aínda que certamente segue bastante por baixo da media estatal e do conxunto dos países máis desenvolvidos.

Baixou o emprego en 2009 nos catro sectores produtivos, anque de xeito moi lixeiro nos servizos.

Poñemos no cadro 4.30 a disposición das persoas interesadas os datos que permiten facer unha análise desagregada por grupos de idade da poboación ocupada en cada sector económico.

**Poboación ocupada por grupos de idade e sector económico. Galicia 2009**

■ Cadro 4.30

|                     | Total          | de 16 a 24 anos | de 25 a 54 anos | de 55 e máis anos |
|---------------------|----------------|-----------------|-----------------|-------------------|
| <b>Total</b>        | <b>1.151,4</b> | <b>75,2</b>     | <b>911,6</b>    | <b>164,6</b>      |
| Agricultura e pesca | 91,6           | 3,4             | 63,4            | 24,8              |
| Industria           | 194,1          | 12,2            | 159,0           | 22,9              |
| Construción         | 115,7          | 9,2             | 90,9            | 15,6              |
| Servizos            | 750,1          | 50,5            | 598,3           | 101,3             |

Datos en miles. Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

Para coñecer a situación profesional da poboación ocupada de Galicia presentamos o cadro 4.31, que inclúe a desagregación por sexo e sector económico no último bienio. Salientaremos que:

■ A poboación asalariada baixou intensamente en 2009 (24.100 persoas) e supón actualmente un 78,1% da poboación ocupada de Galicia; a nosa taxa de asalarización segue por baixo das medias do Estado e da Unión Europea.

■ Séguelle á poboación asalariada en importancia cuantitativa do emprego a que traballa como “empresario ou membro de cooperativa” (baixou en 18.300 persoas respecto do ano anterior).

■ En terceira posición –xa moi lonxe das dúas anteriores– están as persoas que traballan como “axudas familiares”, que baixaron en 5.800 persoas no último ano. Están fundamentalmente empregadas nos sectores servizos e agro-pesqueiro (89,6% do total dos “axudas familiares”).

■ **Cadro 4.31** Poboación ocupada. Por sexo, situación profesional e sector económico. Galicia. 2008-2009

|                                            | 2008           |              |              | 2009           |              |              |
|--------------------------------------------|----------------|--------------|--------------|----------------|--------------|--------------|
|                                            | Total          | Homes        | Mulleres     | Total          | Homes        | Mulleres     |
| <b>Total poboación ocupada</b>             | <b>1.200,1</b> | <b>627,7</b> | <b>527,4</b> | <b>1.151,4</b> | <b>628,7</b> | <b>522,7</b> |
| Agricultura e pesca                        | 96,4           | 58,8         | 37,6         | 91,6           | 54,2         | 37,4         |
| Industria                                  | 215,2          | 1.517,7      | 63,6         | 194,1          | 141,2        | 52,8         |
| Construción                                | 131,9          | 121,8        | 10,1         | 115,7          | 106,9        | 8,8          |
| Servizos                                   | 756,5          | 340,4        | 416,1        | 750,1          | 326,5        | 423,6        |
| <b>Empresario ou membro de cooperativa</b> | <b>257,2</b>   | <b>153,5</b> | <b>103,7</b> | <b>238,9</b>   | <b>140,4</b> | <b>98,6</b>  |
| Agricultura e pesca                        | 58,8           | 29,3         | 29,5         | 54,1           | 24,9         | 29,2         |
| Industria                                  | 22,3           | 16,4         | 5,9          | 18,3           | 13,7         | 4,6          |
| Construción                                | 31,9           | 29,8         | 2,1          | 29,1           | 27,5         | 1,6          |
| Servizos                                   | 144,2          | 78,0         | 66,2         | 137,5          | 74,3         | 63,2         |
| <b>Axudas familiares</b>                   | <b>19,2</b>    | <b>9,8</b>   | <b>9,4</b>   | <b>13,4</b>    | <b>7,1</b>   | <b>6,3</b>   |
| Agricultura e pesca                        | 9,7            | 5,8          | 3,9          | 7,2            | 4,1          | 3,1          |
| Industria                                  | 1,8            | 0,7          | 1,1          | 1,0            | 0,3          | 0,6          |
| Construción                                | 1,0            | 0,3          | 0,7          | 0,4            | 0,1          | 0,3          |
| Servizos                                   | 6,7            | 3,0          | 3,7          | 4,8            | 2,5          | 2,3          |
| <b>Asalariados</b>                         | <b>922,9</b>   | <b>509,2</b> | <b>413,7</b> | <b>898,8</b>   | <b>481,0</b> | <b>417,7</b> |
| Agricultura e pesca                        | 27,6           | 23,5         | 4,0          | 30,0           | 24,9         | 5,1          |
| Industria                                  | 191,0          | 134,6        | 56,4         | 174,8          | 127,2        | 47,6         |
| Construción                                | 99,0           | 91,7         | 7,2          | 86,2           | 79,2         | 7,0          |
| Servizos                                   | 605,3          | 259,4        | 346,0        | 607,7          | 249,7        | 358,0        |
| <b>Outra situación</b>                     | <b>0,9</b>     | <b>0,6</b>   | <b>0,3</b>   | <b>0,4</b>     | <b>0,2</b>   | <b>0,1</b>   |
| Agricultura e pesca                        | 0,6            | 0,5          | 0,2          | 0,3            | 0,2          | 0,1          |
| Industria                                  | 0,0            | -            | -            | -              | -            | -            |
| Construción                                | -              | -            | -            | -              | -            | -            |
| Servizos                                   | 0,2            | 0,1          | 0,1          | 0,1            | -            | -            |

Datos en miles. Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

A desagregación provincial da poboación ocupada en cada sector económico no ano 2009 podemos vela no cadro 4.32.

■ Respecto da ocupación total por provincias, salientaremos que baixou nas catro provincias, sendo A Coruña a que tivo unha diminución máis lixeira.

■ No ano 2009 hai 891.000 persoas traballando nas provincias occidentais (un 74,3 % do emprego total galego).

■ O sector servizos, que supón un 65,1% do emprego galego en 2009, ascendeu nas provincias occidentais ao 78,5% da ocupación total.

#### Poboación ocupada. Por sector económico e provincia. Galicia. 2009

■ Cadro 4.32

|                | Total          | Agricultura e pesca | Industria    | Construción  | Servizos     |
|----------------|----------------|---------------------|--------------|--------------|--------------|
| <b>Galicia</b> | <b>1.151,4</b> | <b>91,6</b>         | <b>194,1</b> | <b>115,7</b> | <b>750,1</b> |
| A Coruña       | 499,1          | 31,0                | 73,9         | 53,2         | 341,0        |
| Lugo           | 137,9          | 24,6                | 17,9         | 13,1         | 82,3         |
| Ourense        | 122,6          | 10,2                | 23,0         | 10,8         | 78,6         |
| Pontevedra     | 391,9          | 25,9                | 79,2         | 38,6         | 248,3        |

Datos en miles. Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA. Elaboración do IGE.

O cadro 4.33 recolle a distribución porcentual da poboación ocupada por sectores económicos en Galicia e España. Subliñaremos que:

■ O emprego agro-pesqueiro subiu en 2009 dúas décimas e a porcentaxe galega de poboación agro-pesqueira é actualmente case o dobre da española.

■ Na industria é 2,2 puntos porcentuais maior a porcentaxe de poboación ocupada en Galicia que en España (igual que en 2008).

■ Na construción coinciden actualmente as porcentaxes das poboacións ocupadas de Galicia e España (tras baixar na primeira 1,2 puntos e na segunda 2,1 puntos no último ano).

■ No sector servizos a diferenza é de seis puntos a prol de España (nove décimas máis que en 2008).

#### Porcentaxe de persoas ocupadas por sector económico. Galicia/España. 2009

■ Cadro 4.33

|                | Total | Agricultura | Industria | Construción | Servizos |
|----------------|-------|-------------|-----------|-------------|----------|
| <b>Galicia</b> | 100,0 | 8,0         | 16,9      | 10,0        | 65,1     |
| <b>España</b>  | 100,0 | 4,2         | 14,7      | 10,0        | 71,1     |

Fonte: INE, EPA.

Un dos aspectos importantes da poboación asalariada é o estudo de diferenciación entre a contratación indefinida e a temporal. Respecto ao cuarto trimestre de 2008 incrementouse en Galicia no último ano o número de persoas asalariadas con contrato indefinido en 12.300 persoas mentres que descendeu en 46.100 persoas as de contrato temporal. O axuste dos cadros de persoal neste tempo de “gran recesión” estase a producir, maioritariamente, pola non renovación dos contratos temporais.

A desagregación porcentual por tipo de contrato (temporal ou indefinido) e sexo que recolle o cadro 4.34 reflicte que, en medias anuais:



■ No ano 2009 un 73,3% dos contratos de Galicia son indefinidos (3,9 puntos porcentuais máis que no ano anterior e 8,2 máis que en 2006).

■ A taxa de temporalidade de Galicia, calculada como a porcentaxe da poboación asalariada que ten un contrato de tipo temporal (26,7%) supera en 1,3 puntos á media estatal en 2009 (ao igual que no ano anterior).

■ A taxa de temporalidade feminina de Galicia en 2009 (29,2%) baixou 3,8 puntos, mentres que a das homes baixou en 4,1 puntos.

■ A contratación temporal nas mulleres en Galicia en 2009 é 4,6 puntos superior á dos homes (abriuse o diferencial en tres décimas respecto de 2008) mentres que a nivel estatal esa diferenza é de 3,5 puntos.

#### Porcentaxe de contratación indefinida e temporal. Galicia/ España. 2007-2009

■ Cadro 4.34

|                 | De duración indefinida |             |             | Temporal    |             |             |
|-----------------|------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
|                 | 2009                   | 2008        | 2007        | 2009        | 2008        | 2007        |
| <b>Total</b>    |                        |             |             |             |             |             |
| España          | 74,6                   | 70,7        | 68,3        | 25,4        | 29,3        | 31,7        |
| Galicia         | <b>73,3</b>            | <b>69,4</b> | <b>68,6</b> | <b>26,7</b> | <b>30,6</b> | <b>31,4</b> |
| <b>Homes</b>    |                        |             |             |             |             |             |
| España          | 76,2                   | 72,4        | 69,4        | 23,8        | 27,6        | 30,6        |
| Galicia         | <b>75,4</b>            | <b>71,3</b> | <b>69,4</b> | <b>24,6</b> | <b>28,7</b> | <b>30,6</b> |
| <b>Mulleres</b> |                        |             |             |             |             |             |
| España          | 72,7                   | 68,6        | 66,9        | 27,3        | 31,4        | 33,1        |
| Galicia         | <b>70,8</b>            | <b>67,0</b> | <b>67,6</b> | <b>29,2</b> | <b>33,0</b> | <b>32,4</b> |

Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA.

Se desagregamos o estudo da contratación de 2009 entre os sectores privado e público, comprobamos que a taxa de temporalidade no sector privado en Galicia é dun 26,6% (tras baixar 5,1 puntos en 2009), mentres que no sector público é dun 27,3% (dúas décimas menos que en 2008) e 2,2 puntos por riba da media estatal.

A análise cruzada por sexos e sector en que se traballe (público ou privado) reflicte que a maior taxa de temporalidade en Galicia é a das mulleres no sector público (32,6%, fronte ao 28% no privado) e a menor taxa é a dos homes no sector público (20,8%, nada menos que 11,8 puntos por baixo da das mulleres nese sector).

Chama a atención, dende logo, o gran diferencial entre mulleres e homes ao analizar as persoas asalariadas do sector público en 2009 (11,8 puntos), que contrasta coa do sector privado (2,5 puntos de diferenza).

Nos capítulos 5 e 7 deste mesmo Informe Sociolaboral se amplía a información vencellada coas modalidades de contratación, polo que remitimos alí ás persoas interesadas en afondar nesta cuestión. Cómpre, iso si, lembrar que unha das principais diverxencias da nosa estrutura sociolaboral coa media da UE ou da OCDE segue a ser a altísima temporalidade que temos, pese á forte diminución do último trienio, especialmente polos efectos da “gran recesión” neste segmento da

poboación asalariada. Velaí un bo campo no que continuar a traballar para “homologar” o noso mercado de traballo co dos Estados desenvolvidos cos que lexitimamente queremos converxer.

## 4.5 Poboación desempregada e taxa de paro

Unha vez rematado o estudo da poboación ocupada, comezamos o estudo doutro compoñente da poboación activa —a poboación desempregada— ao través dos datos que proporcionan as Enquisas de Poboación Activa elaboradas polo INE.

Seguindo o esquema utilizado nos epígrafes anteriores, estudaremos primeiramente os niveis de desemprego das distintas comunidades autónomas e as súas taxas de paro. Posteriormente afondaremos na taxa de desemprego galega (por sexos, provincias e grupos de idade) e na distribución da poboación desempregada por tempo de busca de emprego.

O cadro 4.35 recolle, cos datos do cuarto trimestre, a poboación desempregada nas distintas comunidades autónomas no último trienio. Salientaremos que:

**Poboación desempregada. Por comunidades autónomas. 2007-2009**

■ Cadro 4.35

|                 | Valores absolutos |         |         | Distribución porcentual | Variacións anuais |         |
|-----------------|-------------------|---------|---------|-------------------------|-------------------|---------|
|                 | Miles             |         |         |                         | Miles             | %       |
|                 | T IV 07           | T IV 08 | T IV 09 | T IV 09                 | T IV 09           | T IV 09 |
| Andalucía       | 524,1             | 850,3   | 1.034,0 | 23,9                    | 183,7             | 21,6    |
| Aragón          | 33,1              | 63,6    | 86,9    | 2,0                     | 23,3              | 36,6    |
| Asturias        | 38,7              | 48,9    | 68,6    | 1,6                     | 19,7              | 40,3    |
| Baleares        | 49,0              | 69,5    | 112,4   | 2,6                     | 42,9              | 61,7    |
| Canarias        | 112,8             | 223,6   | 293,8   | 6,8                     | 70,2              | 31,4    |
| Cantabria       | 12,8              | 25,1    | 35,0    | 0,8                     | 9,9               | 39,4    |
| C. A Mancha     | 73,6              | 143,9   | 188,1   | 4,3                     | 44,2              | 30,7    |
| C. León         | 81,3              | 133,1   | 166,5   | 3,8                     | 33,4              | 25,1    |
| Cataluña        | 251,8             | 455,8   | 643,1   | 14,9                    | 187,3             | 41,1    |
| C. Valenciana   | 223,2             | 381,7   | 576,0   | 13,3                    | 194,3             | 50,9    |
| Extremadura     | 70,5              | 86,8    | 102,8   | 2,4                     | 16,0              | 18,4    |
| Galicia         | 96,5              | 129,0   | 168,4   | 3,9                     | 39,4              | 30,5    |
| Madrid          | 209,4             | 345,3   | 498,5   | 11,5                    | 153,2             | 44,4    |
| Murcia          | 57,3              | 112,6   | 161,5   | 3,7                     | 48,9              | 43,4    |
| Navarra         | 13,0              | 25,1    | 32,2    | 0,7                     | 7,1               | 28,3    |
| País Vasco      | 60,7              | 88,6    | 123,1   | 2,8                     | 34,5              | 38,9    |
| A Rioja         | 8,9               | 15,6    | 21,7    | 0,5                     | 6,1               | 39,1    |
| Ceuta e Melilla | 10,9              | 9,6     | 14,0    | 0,3                     | 4,4               | 45,8    |
| España          | 1.927,6           | 3.208,1 | 4.326,5 | 100,0                   | 1.118,6           | 34,9    |

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 92, febreiro 2010.

■ A suba porcentual do desemprego de Galicia en 2009 (30,5%), con ser moi elevada, quedou 4,4 puntos por baixo da media estatal.

■ A poboación desempregada de Galicia representa actualmente un 3,9% do total estatal (unha décima menos que en 2008), moi por baixo do noso peso relativo económico e demográfico no Estado.

■ Nun ano de forte suba do desemprego en todas as comunidades autónomas (cun 34,9% no promedio estatal) as maiores subas porcentuais tivéronas as comunidades balear e valenciana (as dúas por riba do 50% de aumento) mentres que as menores foron as de Extremadura e Andalucía, comunidades que partían de taxas de paro altísimas (21,8% e 18% respectivamente no último trimestre de 2008).

O cadro 4.36 permítenos o seguimento comparativo das taxas de desemprego (porcentaxe de persoas desempregadas sobre a poboación activa) nas distintas comunidades autónomas no último trienio, evidenciando que:

#### Taxas de desemprego. Por comunidades autónomas. 2007-2009

■ Cadro 4.36

|                 | Valores das taxas<br>en porcentaxe |             |             | Variacións anuais<br>(en puntos porcentuais) |            |
|-----------------|------------------------------------|-------------|-------------|----------------------------------------------|------------|
|                 | T IV 07                            | T IV 08     | T IV 09     | T IV 08                                      | T IV 09    |
| Andalucía       | 14,0                               | 21,8        | 26,3        | 7,8                                          | 4,6        |
| Aragón          | 5,1                                | 9,6         | 13,3        | 4,5                                          | 3,7        |
| Asturias        | 8,1                                | 10,0        | 14,2        | 1,8                                          | 4,3        |
| Baleares        | 9,0                                | 12,3        | 19,5        | 3,3                                          | 7,2        |
| Canarias        | 11,0                               | 21,2        | 26,9        | 10,2                                         | 5,7        |
| Cantabria       | 4,6                                | 8,9         | 12,6        | 4,3                                          | 3,7        |
| C. A Mancha     | 8,0                                | 14,9        | 19,2        | 7,0                                          | 4,3        |
| C. León         | 7,0                                | 11,2        | 14,2        | 4,2                                          | 3,0        |
| Cataluña        | 6,6                                | 11,8        | 17,0        | 5,2                                          | 5,2        |
| C. Valenciana   | 9,0                                | 14,9        | 22,6        | 5,8                                          | 7,7        |
| Extremadura     | 14,7                               | 18,0        | 21,3        | 3,3                                          | 3,3        |
| <b>Galicia</b>  | <b>7,5</b>                         | <b>9,7</b>  | <b>12,9</b> | <b>2,3</b>                                   | <b>3,1</b> |
| Madrid          | 6,4                                | 10,2        | 14,7        | 3,8                                          | 4,5        |
| Murcia          | 8,3                                | 15,5        | 22,5        | 7,3                                          | 6,9        |
| Navarra         | 4,3                                | 8,1         | 10,5        | 3,9                                          | 2,4        |
| País Vasco      | 5,7                                | 8,3         | 11,8        | 2,6                                          | 3,5        |
| A Ríoxa         | 5,6                                | 9,8         | 13,7        | 4,1                                          | 4,0        |
| Ceuta e Melilla | 18,4                               | 16,6        | 23,0        | -1,7                                         | 6,9        |
| <b>España</b>   | <b>8,6</b>                         | <b>13,9</b> | <b>18,8</b> | <b>5,3</b>                                   | <b>4,9</b> |

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de cada ano.

Cadro tomado de: *Ministerio de Trabajo e Inmigración, Coyuntura Laboral*, nº 92, febreiro 2010.

■ A taxa de paro foi en 2009 dun 12,88% en Galicia (3,14 puntos máis que no ano anterior).

■ Pese a esa importante suba da taxa de desemprego, quedou en Galicia no último trimestre de 2009 seis puntos por baixo da media española.

■ A clasificación autonómica, ordenada por maior taxa de desemprego, encabézana Canarias e Andalucía (con taxas superiores ao 26%) e péchana Navarra e País Vasco (taxas inferiores ao 12%).

A comparanza da taxa de desemprego de Galicia coa media da OCDE explicita que a nosa está moi por riba; velaí unha “diverxencia” real da nosa estrutura económico-social que cómpre reducir para achegámonos ao nivel medio de benestar do conxunto dos estados cun maior nivel de desenvolvemento económico-social.

No ámbito da Unión Europea estase a debater actualmente a *Estratexia UE-2020*, tomando como referencias de partidas a *Estratexia de Lisboa* e o *Plan Europeo de Recuperación Económica*. Un dos tres obxectivos clave é precisamente o de acadar sociedades máis inclusivas sobre a base da creación de emprego e cun maior grao de adaptabilidade aos cambios que a sociedade esixa.

A desagregación por sexos no último cuadrienio das taxas de desemprego que figuran no cadro 4.37 permite observar que:

■ Ao igual que en 2008, subiu máis a taxa de desemprego dos homes (4,4 puntos) que as das mulleres (3,2 puntos) en Galicia no último ano.

■ A taxa feminina de Galicia en 2009 está 1,8 puntos por riba da masculina (1,2 puntos porcentuais por baixo do diferencial do ano anterior); este diferencial de 2009 entre a taxa de paro das mulleres e a masculina en Galicia é o menor do período estudado e o proceso de aproximación se produciu en todos e cada un dos anos estudados.

#### Taxa de desemprego. Por sexos. Galicia. 2006-2009

■ Cadro 4.37

|      | Total | Homes | Mulleres |
|------|-------|-------|----------|
| 2006 | 8,5   | 6,1   | 11,4     |
| 2007 | 7,6   | 5,7   | 10,0     |
| 2008 | 8,7   | 7,4   | 10,4     |
| 2009 | 12,6  | 11,8  | 13,6     |

Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA.

A desagregación por sexos e grupos de idade das taxas de desemprego de Galicia e o total español que figuran no cadro 4.38 reflicte que:

■ A taxa de desemprego galega no grupo de idade das persoas menores de 25 anos é moi alto (30,78%) e triplica o índice de paro das persoas desempregadas dos outros grupos de idade. Está case sete puntos por baixo da taxa española.

■ A taxa de desemprego máis alta en Galicia no último trimestre de 2009 é a dos homes máis novos (un 31,28%), pero está 7,8 puntos porcentuais por baixo da media estatal masculina dese grupo de idade.

■ Cadro 4.38

**Taxas de desemprego. Por grupos de idade e sexo. Galicia/ España. 2008-2009**

|                 | Total        |              | Menos de 25 anos |              | 25 a 54 anos |              | 55 e máis   |             |
|-----------------|--------------|--------------|------------------|--------------|--------------|--------------|-------------|-------------|
|                 | 2008         | 2009         | 2008             | 2009         | 2008         | 2009         | 2008        | 2009        |
| <b>Total</b>    |              |              |                  |              |              |              |             |             |
| España          | 11,34        | 18,01        | 24,63            | 37,85        | 10,17        | 16,53        | 7,02        | 11,52       |
| Galicia         | <b>8,73</b>  | <b>12,59</b> | <b>21,18</b>     | <b>30,78</b> | <b>7,86</b>  | <b>11,60</b> | <b>5,50</b> | <b>7,26</b> |
| <b>Homes</b>    |              |              |                  |              |              |              |             |             |
| España          | 10,06        | 17,72        | 23,70            | 39,08        | 8,90         | 16,25        | 6,11        | 10,81       |
| Galicia         | <b>7,39</b>  | <b>11,76</b> | <b>19,19</b>     | <b>31,28</b> | <b>6,53</b>  | <b>10,44</b> | <b>4,29</b> | <b>6,98</b> |
| <b>Mulleres</b> |              |              |                  |              |              |              |             |             |
| España          | 13,04        | 18,39        | 25,76            | 36,35        | 11,80        | 16,88        | 8,63        | 12,67       |
| Galicia         | <b>10,37</b> | <b>13,58</b> | <b>23,99</b>     | <b>30,11</b> | <b>9,45</b>  | <b>12,92</b> | <b>7,27</b> | <b>7,63</b> |

Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA.

A evolución por provincias e sexos da taxa de desemprego en medias anuais do último bienio figura no cadro 4.39, e reflicte que:

■ No último ano subiu a taxa global de paro nas catro provincias, facéndoo con menor intensidade en A Coruña.

■ A única provincia que ten en 2009 unha taxa de desemprego por riba da media galega é a de Pontevedra (15,5%).

■ Seguen a ser as provincias de Lugo e Ourense as de menor taxa de desemprego, tanto globalmente como en cada un dos sexos.

■ O diferencial entre as taxas de desemprego galegas masculina e feminina baixou en 2009 de 3 a 1,8 puntos porcentuais. Ourense tivo o maior diferencial (2,4 puntos) e as provincias de Lugo e Pontevedra o menor (1,7 puntos).

**Taxas de desemprego. Por sexo e provincia. Galicia. 2008-2009**

■ Cadro 4.39

|                | Total       | Homes       | Mulleres    |
|----------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>2008</b>    |             |             |             |
| <b>Galicia</b> | <b>8,7</b>  | <b>7,4</b>  | <b>10,4</b> |
| A Coruña       | 8,9         | 7,6         | 10,6        |
| Lugo           | 6,2         | 4,5         | 8,3         |
| Ourense        | 6,3         | 5,1         | 7,8         |
| Pontevedra     | 10,1        | 8,8         | 11,6        |
| <b>2009</b>    |             |             |             |
| <b>Galicia</b> | <b>12,6</b> | <b>11,8</b> | <b>13,6</b> |
| A Coruña       | 11,6        | 10,7        | 12,6        |
| Lugo           | 9,3         | 8,5         | 10,2        |
| Ourense        | 10,3        | 9,2         | 11,6        |
| Pontevedra     | 15,5        | 14,8        | 16,5        |

Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA (elaboración do IGE).

No cadro 4.40 recolleemos a distribución da poboación desempregada galega no último bienio segundo o tempo de busca no emprego. Salientaremos que:

■ Subiu en 2009 o número de persoas desempregadas nos catro chanzos e baixou o das que xa atoparon traballo no tempo de facerse as entrevistas da EPA.

■ Subiu con moita intensidade en Galicia o desemprego de longa duración en 2009, acadando 49.100 persoas, fronte ás 30.600 do ano anterior.

#### Persoas desempregadas por tempo de búsqueda de emprego. Galicia. 2008-2009

■ Cadro 4.40

|                                     | 2008  | 2009  |
|-------------------------------------|-------|-------|
| <b>Tempo de búsqueda de emprego</b> |       |       |
| Total persoas desempregadas         | 114,7 | 165,9 |
| Xa atopou emprego                   | 15,5  | 11,8  |
| Menos de 6 meses                    | 55,2  | 71,9  |
| De 6 meses a menos dun ano          | 13,4  | 33,2  |
| Dun ano a menos de 2                | 14,2  | 25,8  |
| 2 anos ou máis                      | 16,4  | 23,3  |

Datos en miles de persoas. Miles anuais.  
Fonte: INE, EPA.

O cadro 4.41 permítenos afondar no desemprego de longa duración en Galicia, mediante a comparanza cos datos estatais por tempo de búsqueda de emprego. Sobrancearemos que:

■ A porcentaxe de persoas desempregadas que levan dous anos ou máis nesa situación é no último trimestre de 2009 moito maior en Galicia (14%) que no conxunto estatal (10,5%); baixou lixeiramente esta porcentaxe en Galicia en 2009 mentres que subiu no total estatal.

■ A porcentaxe de persoas desempregadas dos outros dous chanzos é na actualidade menor en Galicia que no conxunto estatal e subiron no último ano nos dous ámbitos territoriais.

#### Porcentaxe de persoas desempregadas<sup>(1)</sup>. Por tempo de búsqueda de emprego. Galicia/España. 2008-2009

■ Cadro 4.41

|                         | 2008   |         | 2009   |         |
|-------------------------|--------|---------|--------|---------|
|                         | España | Galicia | España | Galicia |
| <b>Ambos sexos</b>      |        |         |        |         |
| 6 meses a menos dun ano | 14,8   | 11,7    | 21,7   | 20,0    |
| Dun ano a menos de 2    | 11,5   | 12,4    | 18,0   | 15,5    |
| 2 anos ou máis          | 9,8    | 14,3    | 10,5   | 14,0    |

(1) Porcentaxe respecto do total de persoas desempregadas de Galicia ou de España. Medias anuais.  
Fonte: INE, EPA.

## 4.6 O paro rexistrado 2009

Os datos para a elaboración da estatística do paro rexistrado na comunidade autónoma obtéñense da oficina de emprego da Xunta de Galicia onde o colectivo de desempregados se inscribe co fin de solicitar servizos de intermediación laboral, formación, información de prestacións, etc. Recollidos os datos a través dunha entrevista ocupacional co demandante, introdúcense no sistema informático do SPEE que remite dentro dos cinco primeiros días hábiles de cada mes, os datos procesados por provincias á Dirección Xeral de Formación e Colocación para a elaboración das estatísticas autonómicas.

Dentro do colectivo de parados, son obxecto de tratamento, aqueles que teñen demandas pendentes de satisfacer o último día do mes, agás os que se atopen nalguna das situacións establecidas na Orde ministerial do 11 de marzo de 1985 (BOE do 14/3/85):

- Demandantes que solicitan outro emprego compatible co que exercen (pluriemprego).
- Demandantes, que aínda ocupados, solicitan un emprego para cambialo polo que teñen (mellora de emprego).
- Preceptores de prestacións por desemprego que realicen traballos de colaboración social (perciben a prestación por desemprego completada pola realización do traballo de colaboración social).
- Pensionistas de xubilación, invalidez absoluta, grande invalidez ou igual ou maiores de 65 anos (xubilados).
- Demandantes de emprego por un período inferior a 3 meses (emprego conxuntural).
- Demandantes de traballo parcial inferior a 20 horas semanais (xornada <20 horas).
- Menores de 25 anos que cursen estudos de ensinanza oficial regulada ou superando esta idade sexan demandantes de primeiro emprego (estudantes).
- Asistentes a cursos de Formación Profesional Ocupacional superiores a 20 horas lectivas á semana, teñan unha bolsa polo menos de manutención e sexan demandantes de primeiro emprego (estudantes).
- Aqueles preceptores de prestacións por desemprego que a compatibilizan con traballo a tempo parcial (compatibilidade prestacións).
- Demandantes coa demanda suspendida en tanto permanezan nesa situación xa que a suspensión da demanda, que xeralmente se tramita a petición do demandante e por causa que o xustifique, interrompe a busca de emprego (Exemp.: IT) (Demandas suspendidas).
- Demandantes que están a percibir o subsidio agrario ou que esgotándoo, non transcorra un período superior a un ano dende o día do nacemento do dereito (traballadores eventuais agrícolas subsidiados).
- Demandantes que rexeiten accións de inserción laboral axeitadas ás súas características (rexeitamento de accións de inserción laboral).
- Demandantes sen dispoñibilidade inmediata para o traballo, como demandantes inscritos para participar nun proceso de selección dun posto de traballo

determinado, solicitantes de emprego soamente no estranxeiro, de emprego só a domicilio, de expediente de regulación de emprego, etc... (Outras causas).

Existe un grande numero de situacións ás que as demandas de emprego pendentes nas Oficinas de Emprego non se consideran incluídas no concepto de paro rexistrado, e nalgunha delas, talvez, sería discutible a súa non inclusión, ao que hai que engadir que nalgúns casos as baixas expectativas de atopar traballo a través dos Servizos Públicos de Emprego provoca a non inscrición como demandante, así como a obriga da renovación da demanda de emprego cada 3 meses.

Por estas razóns considéranse máis fiables os datos da EPA. Moitos dos catalogados como parados rexistrados serían clasificados como inactivos se se lles aplicase o cuestionario EPA.

No ano 2005 implantouse un novo sistema informático que afecta significativamente ao número de parados rexistrados, debido á eliminación de clases de clasificación obsoletas e á corrección do tratamento de determinados colectivos. Os incrementos do paro rexistrado que se poden observar, a partir da implantación o 4/05/05, do programa SISPE, tanto en Galicia coma en España, non se corresponden a un incremento real do paro, senón a unha mellor recollida de información do SISPE. O anterior sistema chamado SILE, subestimaba a cifra do paro rexistrado en preto de 30.000 persoas en Galicia.

Neste sentido actualizouse a base de datos, reconstruíndo os datos a nivel nacional, entre o ano 2001 e abril de 2005, ata a implantación definitiva do SISPE o 4/05/05, para poder realizar comparacións sobre o paro rexistrado.

#### Paro rexistrado. Por comunidade autónoma. 2009

■ Cadro 4.42

|                  | Parados<br>decembro<br>2009 | Variacións anuais     |                |
|------------------|-----------------------------|-----------------------|----------------|
|                  |                             | Variación<br>absoluta | %<br>Variación |
| Andalucía        | 851.493                     | 132.115               | 18,37          |
| Aragón           | 87.623                      | 20.357                | 30,26          |
| Asturias         | 75.837                      | 12.223                | 19,21          |
| Baleares         | 91.098                      | 17.800                | 24,28          |
| Canarias         | 248.783                     | 45.790                | 22,56          |
| Cantabria        | 42.294                      | 8.523                 | 25,24          |
| C. A Mancha      | 188.150                     | 40.333                | 27,29          |
| C. León          | 182.030                     | 31.485                | 20,91          |
| Cataluña         | 561.761                     | 138.529               | 32,73          |
| C. Valenciana    | 477.847                     | 120.023               | 33,54          |
| Extremadura      | 112.320                     | 14.746                | 15,11          |
| <b>Galicia</b>   | <b>222.839</b>              | <b>32.936</b>         | <b>17,34</b>   |
| Madrid           | 451.929                     | 106.596               | 30,87          |
| Rexión de Murcia | 122.285                     | 31.329                | 34,44          |
| Navarra          | 40.653                      | 7.697                 | 23,26          |
| País Vasco       | 128.201                     | 27.564                | 27,39          |
| A Ríoxa          | 21.747                      | 5.076                 | 30,45          |
| Ceuta            | 8.362                       | 876                   | 11,70          |
| Melilla          | 8.351                       | 642                   | 8,33           |
| <b>España</b>    | <b>3.923.603</b>            | <b>794.640</b>        | <b>25,40</b>   |

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia / SPEE.



Deste cadro extráese:

■ O aumento do paro en Galicia chegou ao 17,34%, mentres que os datos da media de España son máis negativos, cunha subida do desemprego do 25,40%.

■ O número absoluto de parados en 2009 experimentou un forte aumento respecto a anos anteriores e a taxa de paro alcanzou o 16,97%, mentres que a media do conxunto do Estado foi 17,06%.

■ A achega de Galicia no paro rexistrado estatal foi de 5,68%.

A evolución do paro rexistrado en Galicia dende o ano 2001 (cadro 4.43 e 4.44) e a taxa de paro reflicten unha tendencia á alza dende o ano 2008.

#### Evolución do paro rexistrado e da taxa de paro. Galicia 2007-2009

##### ■ Cadro 4.43

|      | Nº parados | Taxa de paro |
|------|------------|--------------|
| 2007 | 154.982    | 11,90        |
| 2008 | 189.903    | 14,34        |
| 2009 | 222.839    | 16,97        |

Datos de decembro de cada ano.

Fonte: Oficinas de emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo. Informe do paro rexistrado.

#### Evolución do paro rexistrado. Cifras publicadas e simulación retrospectiva con criterios SISPE. Galicia 2001-2004

##### ■ Cadro 4.44

|      | Paro rexistrado<br>publicado | Paro rexistrado<br>simulación SISPE |
|------|------------------------------|-------------------------------------|
| 2001 | 138.354                      | 166.761                             |
| 2002 | 151.015                      | 179.850                             |
| 2003 | 157.337                      | 188.407                             |
| 2004 | 154.363                      | 184.680                             |

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal.

O paro rexistrado por provincias (cadro 4.45) toma como variables a idade (<25 anos e >25 anos) e o sexo.

##### ■ Cadro 4.45

#### Paro rexistrado. Por provincias, grupo de idade e sexo. Galicia. 2009

|                | Paro mes       | Menores de 25 anos |               |               | Maiores de 25 anos |               |                |
|----------------|----------------|--------------------|---------------|---------------|--------------------|---------------|----------------|
|                |                | Total              | Homes         | Mulleres      | Total              | Homes         | Mulleres       |
| A Coruña       | 89.594         | 8.759              | 4.952         | 3.807         | 80.835             | 36.509        | 44.326         |
| Lugo           | 21.168         | 2.490              | 1.391         | 1.099         | 18.678             | 9.174         | 9.504          |
| Ourense        | 24.868         | 2.476              | 1.366         | 1.110         | 22.392             | 9.968         | 12.424         |
| Pontevedra     | 87.209         | 9.765              | 5.569         | 4.196         | 77.444             | 34.558        | 42.886         |
| <b>Galicia</b> | <b>222.839</b> | <b>23.490</b>      | <b>13.278</b> | <b>10.212</b> | <b>199.349</b>     | <b>90.209</b> | <b>109.140</b> |

Datos de decembro de 2009.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo (Informe do paro rexistrado).

Por provincias (cadro 4.46) en todas produciuse un aumento do paro rexistrado.

**Paro rexistrado e taxa de paro. Por provincias. 2009**

■ Cadro 4.46

|            | Nº parados<br>decembro 2009 | Taxa de paro | Variación<br>decembro 2008 | %     |
|------------|-----------------------------|--------------|----------------------------|-------|
| A Coruña   | 89.594                      | 15,98        | 13.827                     | 18,25 |
| Lugo       | 21.168                      | 13,66        | 3.307                      | 18,52 |
| Ourense    | 24.868                      | 18,88        | 2.427                      | 10,82 |
| Pontevedra | 87.209                      | 18,72        | 13.375                     | 18,11 |

Datos de decembro de 2009.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo (Informe do paro rexistrado).

Se comparamos estes valores cos estatais, observamos que Ourense e Pontevedra superan a taxa española (17,06%), mentres que A Coruña (15,98%) e Lugo (13,66%) quedan por debaixo.

As taxas de paro rexistrado en Galicia en 2009 por sexo e grupo de idade (cadro 4.47), mostran unha taxa do 20,62% para os menores de 25 anos e unha taxa do 16,62% para os maiores de 25 anos.

**Taxa de paro. Por idades e sexos. Galicia. 2009**

■ Cadro 4.47

|          | Menores<br>de 25 anos | Maiores<br>de 25 anos |
|----------|-----------------------|-----------------------|
| Homes    | 21,11                 | 13,88                 |
| Mulleres | 20,02                 | 19,86                 |

Datos de decembro de 2009.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo. Informe do paro rexistrado.

Se á variable de idade engadimos a variable sexo, observamos que a taxa maior se dá en mulleres maiores de 25 anos.

En decembro/09 o total de homes parados rexistrados alcanzaban os 103.487, o que supoñía un 46,44% do total da poboación parada, fronte a unha poboación parada feminina de 119.352 mulleres que representaban o 53,56% do total. En 2008 estas porcentaxes foron do 44,21% e do 55,78%, respectivamente, o que pon de manifesto a redución de diferenzas por sexos na poboación parada.

Tanto a poboación parada masculina, como a feminina aumentaron en 2009. A taxa de paro rexistrado no grupo de homes aumentou 2,99 puntos, pasando do 11,53% de 2008 ao 14,53% de 2009, e no grupo de mulleres o aumento foi menor, alcanzando os 2,18 puntos de aumento, quedando a taxa de paro rexistrado en 19,88% en 2009, fronte ao 17,70% de 2008.

Aínda que a repartición do número de parados rexistrados prexudica claramente ao colectivo feminino, apréciase unha lixeira melloría na repartición porcentual; o aumento do desemprego prexudicou en maior medida aos homes.

Acurtáronse as diferenzas do grupo de mulleres <25 anos (20,02%) do grupo de mulleres >25 anos (19,86%), mentres que no grupo de homes, os menores de 25 anos (21,11%) presentan un peor comportamento que o de maiores de 25 anos (13,88%).

A distribución por sectores do paro rexistrado (cadro 4.48) comparándoo co ano anterior reflicte un aumento en todos eles.

#### Paro rexistrado. Por sectores. Galicia. 2009

■ Cadro 4.48

|                      | Parados<br>decembro<br>2009 | Variación<br>decembro<br>2008 | %<br>Variación |
|----------------------|-----------------------------|-------------------------------|----------------|
| Agricultura e pesca  | 6.343                       | 5.806                         | 9,24           |
| Industria            | 35.040                      | 30.255                        | 15,82          |
| Construción          | 36.190                      | 27.138                        | 33,35          |
| Servizos             | 121.704                     | 103.069                       | 18,08          |
| Sen emprego anterior | 23.562                      | 23.635                        | -0,31          |

Datos de decembro de 2009.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo. Informe do paro rexistrado.

O sector servizos segue sendo o que máis desempregados rexistra superando en 20.569 parados, a suma dos outros tres sectores produtivos, agricultura e pesca, industria, construción e sen emprego anterior, xuntos.

Se os comparamos co 2008, pon de manifesto unha suba en todos os sectores, especialmente no sector de construción (33,35%) e no sector servizos (18,08%).

O menor aumento do paro rexistrado produciuse en agricultura e pesca, e en sen emprego anterior produciuse un lixeiro descenso.

Comparando estes datos cos do conxunto de España apreciamos que ao igual que en Galicia, se produciu un maior aumento no sector de construción (32,33%), seguido de industria (27,24%). Os resultados globais reflicten unha suba do 25,40%.

O paro rexistrado por nivel académico e provincia reflíctese no cadro 4.49 onde se aprecia un maior rexistro de parados no grupo con EXB, 69.372 parados (61.174 en 2008) e no de con Certificado de Estudos Primarios 68.267 parados (58.722 en 2008). Estes dous colectivos xuntos supoñen un 61,77% (63,13% en 2008).

■ Cadro 4.49

#### Paro rexistrado. Por nivel académico e provincias. 2009

|                | Sen estudos  | Sen certif.<br>estudios prim. | Con certif.<br>estudios prim. | EXB           | BUP           | FP            | Estudios<br>medios | Estudios<br>superiores |
|----------------|--------------|-------------------------------|-------------------------------|---------------|---------------|---------------|--------------------|------------------------|
| A Coruña       | 788          | 6.692                         | 24.765                        | 27.658        | 7.934         | 12.562        | 3.693              | 5.502                  |
| Lugo           | 253          | 2.030                         | 6.620                         | 5.823         | 1.575         | 2.943         | 1.036              | 888                    |
| Ourense        | 169          | 1.673                         | 8.727                         | 7.159         | 2.377         | 2.859         | 994                | 910                    |
| Pontevedra     | 675          | 3.462                         | 28.155                        | 28.732        | 7.233         | 12.144        | 2.922              | 3.886                  |
| <b>Galicia</b> | <b>1.885</b> | <b>13.857</b>                 | <b>68.267</b>                 | <b>69.372</b> | <b>19.119</b> | <b>30.508</b> | <b>8.645</b>       | <b>11.186</b>          |

Datos de decembro de 2009.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo. Informe do paro rexistrado.

Mediante o rexistro de parados recollido nas Oficinas de Emprego de Galicia pódese facer unha división por concellos e bisbarras, tendo en conta as variables de idade, sexo e sectores económicos. Esta distribución posibilita unha análise máis detallado da situación de cada zona xeográfica e a conseguinte planificación de accións e recursos para emendar as carencias e deficiencias de programas específicos que reduzan o número de parados.

**■ Cadro 4.50**
**Paro rexistrado por comarcas. Por idades e sectores económicos. Galicia. 2009**

| Comarcas                 | Paro mes actual | Distribución por idades |               |               |                 |               |                | Distribución por sectores económicos |               |               |                |                |
|--------------------------|-----------------|-------------------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|----------------|--------------------------------------|---------------|---------------|----------------|----------------|
|                          |                 | Menores de 25 anos      |               |               | Resto de idades |               |                | Agric./<br>gand.                     | Industria     | Construc.     | Servizos       | Sen<br>emprego |
|                          |                 | Total                   | Homes         | Mulleres      | Total           | Homes         | Mulleres       |                                      |               |               |                |                |
| A Barcala                | 967             | 79                      | 51            | 28            | 888             | 472           | 416            | 24                                   | 127           | 250           | 500            | 66             |
| Muros                    | 1.109           | 91                      | 51            | 40            | 1.018           | 473           | 545            | 77                                   | 146           | 274           | 518            | 94             |
| Noia                     | 2.674           | 283                     | 161           | 122           | 2.391           | 1.203         | 1.188          | 172                                  | 387           | 669           | 1.190          | 256            |
| O Sar                    | 1.463           | 162                     | 85            | 77            | 1.301           | 577           | 724            | 30                                   | 371           | 249           | 655            | 158            |
| Ordes                    | 2.490           | 276                     | 159           | 117           | 2.214           | 1.072         | 1.142          | 50                                   | 553           | 576           | 1.084          | 227            |
| Ortegal                  | 810             | 79                      | 47            | 32            | 731             | 351           | 380            | 55                                   | 116           | 126           | 437            | 76             |
| Santiago                 | 12.441          | 1.155                   | 631           | 524           | 11.286          | 5.147         | 6.139          | 173                                  | 1.207         | 1.810         | 7.898          | 1.353          |
| Terra de Melide          | 873             | 100                     | 60            | 40            | 773             | 355           | 418            | 39                                   | 146           | 162           | 361            | 165            |
| Terra de Soneira         | 1.713           | 172                     | 83            | 89            | 1.541           | 719           | 822            | 103                                  | 290           | 424           | 692            | 204            |
| Xallas                   | 1.171           | 103                     | 61            | 42            | 1.068           | 574           | 494            | 36                                   | 209           | 401           | 425            | 100            |
| A Coruña                 | 29.986          | 2.601                   | 1.482         | 1.119         | 27.385          | 12.426        | 14.959         | 418                                  | 3.934         | 4.141         | 19.019         | 2.474          |
| Arzúa                    | 1.071           | 139                     | 83            | 56            | 932             | 460           | 472            | 40                                   | 179           | 222           | 499            | 131            |
| Barbanza                 | 5.803           | 696                     | 362           | 334           | 5.107           | 2.344         | 2.763          | 297                                  | 1.308         | 1.125         | 2.537          | 536            |
| Bergantiños              | 6.894           | 699                     | 420           | 279           | 6.195           | 2.760         | 3.435          | 144                                  | 1.830         | 1.782         | 2.619          | 519            |
| Betanzos                 | 2.380           | 290                     | 183           | 107           | 2.090           | 1.022         | 1.068          | 49                                   | 395           | 387           | 1.297          | 252            |
| Eume                     | 1.844           | 219                     | 126           | 93            | 1.625           | 760           | 865            | 32                                   | 287           | 324           | 1.008          | 193            |
| Ferrol                   | 13.695          | 1.390                   | 797           | 593           | 12.305          | 4.915         | 7.390          | 220                                  | 1.780         | 2.015         | 7.484          | 2.196          |
| Fisterra                 | 2.210           | 225                     | 110           | 115           | 1.985           | 879           | 1.106          | 87                                   | 232           | 474           | 1.115          | 302            |
| A Fonsagrada             | 263             | 24                      | 17            | 7             | 239             | 153           | 86             | 43                                   | 22            | 56            | 128            | 14             |
| A Mariña Central         | 1.666           | 215                     | 118           | 97            | 1.451           | 670           | 781            | 73                                   | 189           | 298           | 946            | 160            |
| A Mariña Occidental      | 1.674           | 217                     | 111           | 106           | 1.457           | 588           | 869            | 80                                   | 159           | 226           | 1.017          | 192            |
| A Mariña Oriental        | 888             | 83                      | 51            | 32            | 805             | 393           | 412            | 22                                   | 97            | 182           | 513            | 74             |
| A Ulloa                  | 472             | 66                      | 31            | 35            | 406             | 224           | 182            | 33                                   | 68            | 110           | 226            | 35             |
| Chantada                 | 791             | 77                      | 46            | 31            | 714             | 406           | 308            | 57                                   | 89            | 145           | 441            | 59             |
| Lugo                     | 8.147           | 1.025                   | 579           | 446           | 7.122           | 3.344         | 3.778          | 207                                  | 672           | 1.146         | 5.048          | 1.074          |
| Meira                    | 220             | 16                      | 10            | 6             | 204             | 102           | 102            | 10                                   | 32            | 30            | 126            | 22             |
| Os Ancares               | 594             | 74                      | 53            | 21            | 520             | 318           | 202            | 57                                   | 56            | 119           | 326            | 36             |
| Quiroga                  | 483             | 37                      | 21            | 16            | 446             | 234           | 212            | 27                                   | 69            | 76            | 270            | 41             |
| Sarria                   | 1.445           | 151                     | 88            | 63            | 1.294           | 633           | 661            | 57                                   | 185           | 238           | 819            | 146            |
| Terra Chá                | 2.301           | 292                     | 139           | 153           | 2.009           | 1.135         | 874            | 53                                   | 374           | 565           | 1.086          | 223            |
| Terra de Lemos           | 2.224           | 213                     | 127           | 86            | 2.011           | 974           | 1.037          | 107                                  | 262           | 415           | 1.148          | 292            |
| A Limia                  | 1.672           | 163                     | 97            | 66            | 1.509           | 614           | 895            | 113                                  | 252           | 285           | 873            | 149            |
| Allariz-Maceda           | 832             | 78                      | 44            | 34            | 754             | 330           | 424            | 54                                   | 177           | 147           | 371            | 83             |
| Baixa Limia              | 498             | 59                      | 30            | 29            | 439             | 229           | 210            | 32                                   | 32            | 102           | 264            | 68             |
| O Carballiño             | 2.189           | 217                     | 113           | 104           | 1.972           | 942           | 1.030          | 72                                   | 362           | 394           | 1.111          | 250            |
| O Ribeiro                | 1.302           | 115                     | 63            | 52            | 1.187           | 589           | 598            | 54                                   | 222           | 204           | 712            | 110            |
| Ourense                  | 10.966          | 1.183                   | 604           | 579           | 9.783           | 4.091         | 5.692          | 239                                  | 1.413         | 1.460         | 6.653          | 1.201          |
| Terra de Caldelas        | 134             | 11                      | 5             | 6             | 123             | 78            | 45             | 4                                    | 9             | 24            | 82             | 15             |
| Terra de Celanova        | 1.421           | 89                      | 59            | 30            | 1.332           | 620           | 712            | 59                                   | 263           | 225           | 706            | 168            |
| Terra de Trives          | 277             | 19                      | 15            | 4             | 258             | 145           | 113            | 9                                    | 40            | 67            | 147            | 14             |
| Valdeorras               | 2.181           | 252                     | 166           | 86            | 1.929           | 860           | 1.069          | 55                                   | 723           | 277           | 964            | 162            |
| Verín                    | 2.895           | 245                     | 141           | 104           | 2.650           | 1.217         | 1.433          | 170                                  | 460           | 519           | 1.322          | 424            |
| Viana                    | 501             | 45                      | 29            | 16            | 456             | 253           | 203            | 37                                   | 73            | 105           | 246            | 40             |
| A Paradanta              | 1.173           | 126                     | 67            | 59            | 1.047           | 551           | 496            | 60                                   | 171           | 266           | 549            | 127            |
| Caldas                   | 3.420           | 405                     | 228           | 177           | 3.015           | 1.302         | 1.713          | 67                                   | 795           | 766           | 1.397          | 395            |
| O Baixo Miño             | 5.096           | 704                     | 395           | 309           | 4.392           | 1.995         | 2.397          | 374                                  | 964           | 955           | 2.268          | 535            |
| O Condado                | 4.489           | 556                     | 329           | 227           | 3.933           | 1.818         | 2.115          | 176                                  | 797           | 934           | 2.243          | 339            |
| Deza                     | 2.399           | 329                     | 167           | 162           | 2.070           | 1.055         | 1.015          | 77                                   | 482           | 530           | 1.014          | 296            |
| O Morrazo                | 8.130           | 983                     | 596           | 387           | 7.147           | 3.111         | 4.036          | 583                                  | 1.398         | 1.036         | 4.257          | 856            |
| O Salnés                 | 10.904          | 1.312                   | 731           | 581           | 9.592           | 4.372         | 5.220          | 231                                  | 1.722         | 2.150         | 5.978          | 823            |
| Pontevedra               | 10.801          | 1.214                   | 671           | 543           | 9.587           | 4.435         | 5.152          | 279                                  | 1.262         | 2.014         | 6.087          | 1.159          |
| Tabeirós-Terra de Montes | 2.047           | 258                     | 132           | 126           | 1.789           | 868           | 921            | 58                                   | 331           | 445           | 905            | 308            |
| Vigo                     | 38.750          | 3.878                   | 2.253         | 1.625         | 34.872          | 15.051        | 19.821         | 668                                  | 7.321         | 4.268         | 22.123         | 4.370          |
| <b>Total</b>             | <b>222.839</b>  | <b>23.490</b>           | <b>13.278</b> | <b>10.212</b> | <b>199.349</b>  | <b>90.209</b> | <b>109.140</b> | <b>6.343</b>                         | <b>35.040</b> | <b>36.190</b> | <b>121.704</b> | <b>23.562</b>  |

Datos de decembro. En miles.

Fonte: Oficinas de Emprego da Xunta de Galicia. Consellería de Traballo. Informe do paro rexistrado.

## 4.7 A poboación inactiva

No cadro 4.51 reflíctense os datos da poboación inactiva en Galicia, diferenciándoo por provincias e situación de inactividade, así como os datos dos 2 anos anteriores, co fin de poder apreciar a súa evolución.

**Poboación inactiva por situación de inactividade. Galicia e provincias. 2007-2009**

■ Cadro 4.51

|                                                 | 2007           | 2008           | 2009           |
|-------------------------------------------------|----------------|----------------|----------------|
| <b>Total</b>                                    |                |                |                |
| A Coruña                                        | 437,6          | 429,3          | 419,6          |
| Lugo                                            | 162,1          | 155,2          | 154,9          |
| Ourense                                         | 147,6          | 146,3          | 153,7          |
| Pontevedra                                      | 341,7          | 342,0          | 350,7          |
| <b>Galicia</b>                                  | <b>1.089,0</b> | <b>1.072,8</b> | <b>1.078,9</b> |
| <b>Estudantes</b>                               |                |                |                |
| A Coruña                                        | 73,3           | 62,7           | 61,7           |
| Lugo                                            | 20,0           | 15,5           | 19,8           |
| Ourense                                         | 17,4           | 15,8           | 15,2           |
| Pontevedra                                      | 51,9           | 53,8           | 51,7           |
| <b>Galicia</b>                                  | <b>162,6</b>   | <b>147,8</b>   | <b>148,4</b>   |
| <b>Retirados, xubilados e pensionistas</b>      |                |                |                |
| A Coruña                                        | 215,6          | 202,3          | 218,2          |
| Lugo                                            | 104,0          | 101,4          | 94,9           |
| Ourense                                         | 88,9           | 88,0           | 91,7           |
| Pontevedra                                      | 164,9          | 163,6          | 167,8          |
| <b>Galicia</b>                                  | <b>573,5</b>   | <b>555,3</b>   | <b>572,6</b>   |
| <b>Labores do fogar</b>                         |                |                |                |
| A Coruña                                        | 103,9          | 108,6          | 92,0           |
| Lugo                                            | 24,9           | 23,3           | 25,4           |
| Ourense                                         | 27,8           | 26,0           | 28,4           |
| Pontevedra                                      | 86,8           | 82,5           | 85,7           |
| <b>Galicia</b>                                  | <b>243,5</b>   | <b>240,4</b>   | <b>231,4</b>   |
| <b>Outros</b>                                   |                |                |                |
| A Coruña                                        | 37,7           | 48,2           | 44,9           |
| Lugo                                            | 10,2           | 12,5           | 13,5           |
| Ourense                                         | 11,9           | 14,2           | 17,0           |
| Pontevedra                                      | 32,1           | 33,9           | 42,6           |
| <b>Galicia</b>                                  | <b>91,9</b>    | <b>108,8</b>   | <b>117,9</b>   |
| <b>Non sabe. Non refire estado inactividade</b> |                |                |                |
| A Coruña                                        | 7,1            | 7,4            | 2,7            |
| Lugo                                            | 2,8            | 2,5            | 1,3            |
| Ourense                                         | 1,6            | 2,2            | 1,3            |
| Pontevedra                                      | 5,9            | 8,3            | 2,9            |
| <b>Galicia</b>                                  | <b>17,3</b>    | <b>20,4</b>    | <b>8,2</b>     |

Miles de persoas.

Fonte: INE. EPA. Elaboración do IGE a partir dos ficheiros proporcionados polo INE.

■ Como en anos anteriores mais da metade das persoas inactivas se atopa no grupo de “retirados, xubilados, pensionistas” 53,09%, 1,32 puntos máis que no ano 2008 e 7,53 puntos por enriba da media española (45,56%).

■ A continuación atopamos a categoría de “labores do fogar”, con resultados similares ao ano anterior (21,45%).

■ O grupo de “estudantes” representa o 13,77% da poboación inactiva (13,79% en 2008).

■ Destaca a suba na categoría de “retirados, xubilados e pensionistas” en todas as provincias, agás en Lugo.

■ A categoría de “incapacitado permanente” baixou lixeiramente con 105.600 persoas incapacitadas (108.900 en 2008).

■ Cadro 4.52

Poboación inactiva por situación de inactividade e comunidade autónoma. 2009

|                | Total           | Estudiante     | Xubilado ou prexubilado | Labores do fogar | Incapacitado permanente | Perceptor de pensión distinta de xubilación ou prexubilación | Outras situacións <sup>(1)</sup> |
|----------------|-----------------|----------------|-------------------------|------------------|-------------------------|--------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| <b>Total</b>   | <b>15.470,7</b> | <b>2.424,7</b> | <b>5.307,5</b>          | <b>4.432,1</b>   | <b>1.178,8</b>          | <b>1.741,5</b>                                               | <b>386,0</b>                     |
| Andalucía      | 2.806,8         | 493,9          | 803,6                   | 851,4            | 251,0                   | 317,8                                                        | 89,0                             |
| Aragón         | 458,9           | 72,7           | 170,1                   | 120,0            | 42,1                    | 48,0                                                         | 6,0                              |
| Asturias       | 452,1           | 49,6           | 171,5                   | 126,6            | 42,8                    | 52,5                                                         | 9,1                              |
| Baleares       | 316,8           | 45,3           | 107,6                   | 101,6            | 14,4                    | 36,4                                                         | 11,5                             |
| Canarias       | 644,8           | 118,5          | 165,4                   | 200,3            | 63,2                    | 78,8                                                         | 18,5                             |
| Cantabria      | 218,0           | 31,9           | 77,2                    | 62,1             | 13,4                    | 27,4                                                         | 5,9                              |
| C. A Mancha    | 979,1           | 137,4          | 372,0                   | 286,6            | 54,4                    | 111,5                                                        | 17,1                             |
| C. León        | 717,3           | 111,2          | 206,9                   | 257,3            | 50,3                    | 77,0                                                         | 14,5                             |
| Cataluña       | 2.292,8         | 312,9          | 897,4                   | 603,6            | 124,1                   | 296,1                                                        | 58,6                             |
| C. Valenciana  | 1.619,8         | 247,4          | 601,4                   | 435,9            | 156,2                   | 151,6                                                        | 27,3                             |
| Extremadura    | 422,4           | 67,5           | 120,5                   | 139,1            | 34,6                    | 50,1                                                         | 10,7                             |
| <b>Galicia</b> | <b>1.078,8</b>  | <b>148,5</b>   | <b>467,0</b>            | <b>231,4</b>     | <b>105,6</b>            | <b>105,7</b>                                                 | <b>20,5</b>                      |
| Madrid         | 1.856,4         | 334,7          | 621,2                   | 559,0            | 93,1                    | 195,3                                                        | 53,0                             |
| Murcia         | 464,7           | 84,5           | 138,2                   | 137,9            | 42,8                    | 46,0                                                         | 15,3                             |
| Navarra        | 206,2           | 33,2           | 72,3                    | 58,2             | 15,0                    | 22,4                                                         | 5,1                              |
| País Vasco     | 777,4           | 110,3          | 265,2                   | 212,8            | 65,1                    | 106,2                                                        | 17,8                             |
| A Ríoxa        | 106,0           | 15,4           | 39,7                    | 30,6             | 6,6                     | 11,4                                                         | 2,3                              |
| Ceuta          | 26,3            | 4,8            | 4,9                     | 9,2              | 2,1                     | 3,7                                                          | 1,6                              |
| Melilla        | 26,2            | 5,0            | 5,4                     | 8,3              | 1,9                     | 3,7                                                          | 1,9                              |

(1) A categoría “Outras situacións” inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2009.

Para finalizar podemos facer unha breve análise da situación dos “inactivos” no resto das comunidades Autónomas.

■ **Cadro 4.53**

**Poboación inactiva por clase principal de inactividade e comunidade autónoma. 2009**  
**Porcentaxe respecto do total de cada comunidade autónoma**

|                | Total        | Estudante   | Xubilado ou prexubilado | Labores do fogar | Incapacitado permanente | Perceptor de pensión distinta da de xub. ou prexub. | Outras situacións <sup>(1)</sup> |
|----------------|--------------|-------------|-------------------------|------------------|-------------------------|-----------------------------------------------------|----------------------------------|
| <b>Total</b>   | <b>100,0</b> | <b>15,7</b> | <b>34,3</b>             | <b>30,9</b>      | <b>7,6</b>              | <b>11,3</b>                                         | <b>2,5</b>                       |
| Andalucía      | 100,0        | 17,6        | 28,6                    | 33,4             | 8,9                     | 11,3                                                | 3,2                              |
| Aragón         | 100,0        | 15,8        | 37,1                    | 30,5             | 9,2                     | 10,5                                                | 1,3                              |
| Asturias       | 100,0        | 11,0        | 37,9                    | 25,7             | 9,5                     | 11,6                                                | 2,0                              |
| Baleares       | 100,0        | 14,3        | 34,0                    | 32,7             | 4,6                     | 11,5                                                | 3,6                              |
| Canarias       | 100,0        | 18,4        | 25,7                    | 34,6             | 9,8                     | 12,2                                                | 3,6                              |
| Cantabria      | 100,0        | 14,7        | 35,4                    | 29,2             | 6,1                     | 12,6                                                | 2,7                              |
| C. A Mancha    | 100,0        | 14,0        | 38,0                    | 30,5             | 5,6                     | 11,4                                                | 1,7                              |
| C. León        | 100,0        | 15,5        | 28,8                    | 36,8             | 7,0                     | 10,7                                                | 2,0                              |
| Cataluña       | 100,0        | 13,6        | 39,1                    | 29,7             | 5,4                     | 12,9                                                | 2,6                              |
| C. Valenciana  | 100,0        | 15,3        | 37,1                    | 29,3             | 9,6                     | 9,4                                                 | 1,7                              |
| Extremadura    | 100,0        | 16,0        | 28,5                    | 32,8             | 8,2                     | 11,9                                                | 2,5                              |
| <b>Galicia</b> | <b>100,0</b> | <b>13,8</b> | <b>43,3</b>             | <b>22,4</b>      | <b>9,8</b>              | <b>9,8</b>                                          | <b>1,9</b>                       |
| Madrid         | 100,0        | 18,0        | 33,5                    | 32,2             | 5,0                     | 10,5                                                | 2,9                              |
| Murcia         | 100,0        | 18,2        | 29,7                    | 31,8             | 9,2                     | 9,9                                                 | 3,3                              |
| Navarra        | 100,0        | 16,1        | 35,1                    | 30,3             | 7,3                     | 10,9                                                | 2,5                              |
| País Vasco     | 100,0        | 14,2        | 34,1                    | 29,6             | 8,4                     | 13,7                                                | 2,3                              |
| A Ríoxa        | 100,0        | 14,6        | 37,4                    | 32,7             | 6,2                     | 10,7                                                | 2,2                              |
| Ceuta          | 100,0        | 18,1        | 18,8                    | 37,5             | 8,1                     | 14,0                                                | 6,0                              |
| Melilla        | 100,0        | 19,0        | 20,6                    | 37,5             | 7,4                     | 14,1                                                | 7,2                              |

(1) A categoría “Outras situacións” inclúe aos inactivos que non mencionan ningunha situación de inactividade e declaran estar buscando emprego ou traballar.

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2009.

■ Ao igual que o ano anterior, Galicia segue sendo a comunidade con maior porcentaxe de persoas inactivas no grupo de “xubilados e prexubilados” 43,3% (43% en 2008), seguido de Cataluña 39,1%. A media nacional é de 34,3% (33,9 en 2008).

■ No grupo de “estudantes” a porcentaxe de Galicia 13,4% (13,8% en 2008) é inferior ao resto das comunidades autónomas (España 15,7%).

■ A porcentaxe de inactivos no grupo de “labores do fogar” segue sendo o máis baixo do total de España e con tendencia a diminuír 21,5% (22,4% en 2008) e 28,6% en España en 2009 (30,9% en 2008).

■ No ano 2009 en Galicia diminuíu a porcentaxe de “incapacitados permanentes” pasando a un 9,8% (10,1% en 2008). Volve ser a comunidade, xunto con Canarias, con maior porcentaxe de inactivos nesta categoría (España 7,6%), seguida da Comunidade Valenciana (9,6%) e do Principado de Asturias (9,5%).

Por idade destaca:

■ A maior porcentaxe de inactivos dáse nos maiores de 65 anos co 53% (47,8% en España). Aragón é a comunidade coa porcentaxe mais alta neste tramo de idade (54,5%) e Melilla é a que a ten máis baixa (30,2%).

■ Séguenlle os pertencentes ao grupo de idade de 55 a 64 anos co 15,7% (16% en España). País Vasco é a comunidade que ten un maior número de inactivos neste tramo de idade (19,4%) e Ceuta a que menos (12%).

■ En Galicia a menor porcentaxe de inactivos por grupo de idade atópase no intervalo de 25 a 34 anos co 5,2% (5,9 en España). País Vasco é a comunidade cunha porcentaxe máis baixa neste tramo (4,1%) e Melilla a comunidade coa porcentaxe máis alta (12,8%).

■ Cadro 4.54

**Poboación inactiva por grupos de idade e comunidade autónoma. 2009**  
**Porcentaxes respecto do total de cada comunidade autónoma**

|                | Total        | De 16 a 19<br>anos | De 20 a 24<br>anos | De 25 a 34<br>anos | De 35 a 44<br>anos | De 45 a 54<br>anos | De 55 a 64<br>anos | De 65 e<br>máis anos |
|----------------|--------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|----------------------|
| <b>Total</b>   | <b>100,0</b> | <b>9,3</b>         | <b>5,9</b>         | <b>5,9</b>         | <b>6,6</b>         | <b>8,4</b>         | <b>16,0</b>        | <b>47,8</b>          |
| Andalucía      | 100,0        | 10,5               | 6,8                | 6,8                | 8,1                | 10,4               | 15,9               | 41,5                 |
| Aragón         | 100,0        | 8,2                | 6,4                | 5,0                | 4,2                | 7,1                | 14,6               | 54,5                 |
| Asturias       | 100,0        | 6,2                | 4,4                | 4,9                | 5,7                | 10,5               | 18,4               | 49,7                 |
| Baleares       | 100,0        | 10,8               | 5,2                | 6,8                | 8,0                | 8,2                | 16,0               | 44,9                 |
| Canarias       | 100,0        | 10,5               | 7,0                | 7,4                | 8,7                | 9,9                | 16,6               | 39,9                 |
| Cantabria      | 100,0        | 8,0                | 5,6                | 5,2                | 6,4                | 8,9                | 19,0               | 46,9                 |
| C. A Mancha    | 100,0        | 7,7                | 5,5                | 4,6                | 5,5                | 7,5                | 15,0               | 54,2                 |
| C. León        | 100,0        | 9,6                | 6,1                | 6,0                | 7,4                | 8,9                | 14,1               | 48,0                 |
| Cataluña       | 100,0        | 8,9                | 5,2                | 5,8                | 5,5                | 7,3                | 16,1               | 51,3                 |
| C. Valenciana  | 100,0        | 9,1                | 5,2                | 6,4                | 7,3                | 8,1                | 16,1               | 47,8                 |
| Extremadura    | 100,0        | 9,5                | 6,6                | 6,2                | 7,7                | 9,3                | 14,4               | 46,2                 |
| <b>Galicia</b> | <b>100,0</b> | <b>7,5</b>         | <b>5,3</b>         | <b>5,2</b>         | <b>5,6</b>         | <b>7,8</b>         | <b>15,7</b>        | <b>53,0</b>          |
| Madrid         | 100,0        | 10,2               | 6,5                | 5,3                | 5,9                | 6,8                | 16,7               | 48,7                 |
| Murcia         | 100,0        | 11,4               | 7,4                | 9,2                | 8,2                | 9,3                | 13,2               | 41,3                 |
| Navarra        | 100,0        | 9,0                | 5,9                | 5,0                | 6,0                | 7,1                | 17,0               | 50,1                 |
| País Vasco     | 100,0        | 7,6                | 4,9                | 4,1                | 4,8                | 8,2                | 19,4               | 51,0                 |
| A Rioxa        | 100,0        | 8,0                | 6,4                | 5,7                | 7,4                | 5,6                | 14,4               | 52,3                 |
| Ceuta          | 100,0        | 11,2               | 9,3                | 11,7               | 9,8                | 12,9               | 14,8               | 30,2                 |
| Melilla        | 100,0        | 15,1               | 9,0                | 12,8               | 7,8                | 12,0               | 12,8               | 30,4                 |

Datos en miles.

Fonte: INE, EPA 4º trimestre de 2009.